

Palveluluokittelun soveltaminen, kustannuslaskenta ja raportointi

Palveluluokittelun käyttöönotto -projekti

Sisällys

Palveluluokittelun soveltaminen, kustannuslaskenta ja raportointi	1
1 Johdanto.....	3
2 Varhaiskasvatuksen tuote- ja palveluluokkakohtaisen kustannuslaskennan toteutus	4
2.1 Laskennan lähtötiedot.....	4
2.1.1 Tuote- ja palveluluokkatieto	4
2.1.2 Kustannuksia koskevat lähtötiedot	4
2.2 Kustannuslaskentamallin ja -prosessin määrittely.....	5
2.2.1 Laskentaprosessin toteutus SAP APD -työkalulla	6
3 Kustannusten ja tuottojen kohdistaminen tuotteille ja JHS- tehtävä ja palveluluokituksen palveluluokille ...	9
3.1 Laskennan ensimmäinen vaihe.....	9
3.2 Laskennan toinen vaihe.....	9
3.3 Laskennan kolmas vaihe.....	10
3.4 Palautusjärjestelmän ALV.....	10
4 Raportointi	10
4.1 Sisäinen raportointi	10
4.2 Ulkoinen raportointi.....	11
4.2.1 Palvelun ja toimipaikan raportointi.....	12
5 JHS -palveluluokittelun soveltamista koskevat huomiot	13
5.1 Tampereen tuotteet ja JHS Tehtävä- ja palveluluokittelun looginen rakenne.....	13
5.2 Kustannustiedon tuotantoprosessi ja hyödyntäminen	14
5.3 Laskentamallin muodostaminen.....	15
5.4 Palveluluokkakohtaisen kustannuslaskennan periaatteet.....	15
5.5 Yleiset JHS-palveluluokittelun soveltamista koskevat huomiot	16

Liitteet

LIITE 1 Palveluluokkakohtaisten kustannusten raporttimalli

LIITE 2 Tuotekohtaisten kustannusten raporttimalli

LIITE 3 Toimipaikka ja palveluluokka -raporttimalli

LIITE 4 Kustannuslaskentaprosessi, Varhaiskasvatus, Tampereen kaupunki

LIITE 5 Tampereen tuotteiden kohdistus palveluluokille

1 Johdanto

Tampereen kaupungin Palveluluokittelun käyttöönotto -projekti on Valtiovarainministeriön Kuntatieto-ohjelman pilotti, jossa tavoitteena oli ottaa käyttöön JHS Tehtävä- ja palveluluokitus osana palvelu-ydintietojen hallinnan toteutusta. Projektin toisena tavoitteena oli soveltaa palveluluokittelua kustannuslaskentaan ja organisaation sisäiseen raportointiin. Tässä dokumentissa kuvataan projektin toteutus koskien palveluluokittelun soveltamista kustannuslaskentaan sekä tähän liittyvät palveluluokittelun käyttökokemukset.

Tampereen Kuntatieto-pilotin yhtenä perusteena oli tuotteistettujen palvelujen myötä soveltuva lähtökohta palveluluokittelun käyttöönoton ja soveltamisen pilotointiin. Ydintietojen hallinnan osalta on ennen pilottiprojektia toteutettu organisaatio- ja toimipaikka-käsitteet. Näiden toteutusten jälkeen ydintietojen hallinnan kehittämissuunnitelmassa oli vuorossa palvelutieto.

Tampereen kaupunki on toiminut tilaaja-tuottaja -toimintamallissa vuodesta 2007 alkaen. Tilaaja-tuottaja -mallin myötä kaupungin tuottamat palvelut etenkin hyvinvointipalvelujen osalta on tuotteistettu. Tuotteet toimivat palveluluokittelun soveltamisen lähtötietona. Tarkempaa tietoa Tampereen kaupungin tuotteista löytyy [Palvelukatalogista](#), johon on koottu pääasiassa Hyvinvointipalvelujen palvelut sekä tuotteet tuottajittain. Ajantasaisista tuotteista löytyy listaus tämän dokumentin liitteenä.

Tampereen Kuntatieto-pilotissa haluttiin selvittää, voidaanko Tampereen kaupungin tuotteet kohdistaa palveluluokitteluun ja voidaanko tuotteiden kautta luoda malli kustannusten kohdistamiseksi myös palveluluokille (Varhaiskasvatus). Pilotin tuotoksia palveluluokittelun soveltamisen osalta arvioitaessa tulee huomioida, että palveluluokittelusta ei ole ollut saatavilla valmiita versioita ja luokittelua on muutettu useaan kertaan pilotin aikana. Pilotista saatiin kuitenkin käyttökokemuksia, jotka ovat hyödynnettävissä jatkokehitystä ajatellen.

Osana Tampereen pilottia toimii erillinen tuotekohtaisen kustannuslaskennan kehittämisen projekti, joka on edennyt Palveluluokittelun käyttöönotto -projektin rinnalla. Projektin määrittelyyn sisällytettiin JHS-tehtävä- ja palveluluokittelun palveluluokka yhtenä laskentakohteena. Kustannuslaskennan projekti kohdistuu Varhaiskasvatuksen palveluihin ja sen tuotoksena syntyy monivaiheinen kustannuslaskentamalli sekä laskennan järjestelmätoteutuksen pilotti. Projektin avulla kootaan kokemuksia järjestelmäratkaisusta ja laskentaprosessista mahdollista myöhempää laajentamistarkoitusta ajatellen.

Kaupungin sisäinen kustannuslaskentaa koskeva kehittämistarve liittyy erityisesti kaupungin toimintamallin uudistamiseen vuonna 2017. Tämänhetkinen tuotekohtaisten kustannusten ja suoritemäärien raportointi perustuu tuottajan tuottamien palvelujen laskutukseen tilaajalta. Uudessa toimintamallissa ei hyvinvointipalvelujen osalta tule olemaan tilaaja-tuottaja -asetelmaa, eikä vastaavasti myöskään sisäistä kaupankäyntiä sekä laskutusta tuottajan ja tilaajan välillä. Näin ollen palvelujen tuotantokustannusten selvittäminen ja tuotekohtaisten kustannusten raportointi edellyttää uuden menetelmän määrittelyä ja käyttöönottoa. Käynnissä olevassa tuotekohtaisen kustannuslaskennan projektissa saatuihin käyttökokemuksiin perustuvan tiedon pohjalta voidaan päättää järjestelmän käytön mahdollisesta laajentamisesta Tampereen kaupungin muihin palveluihin.

2 Varhaiskasvatuksen tuote- ja palveluluokkakohtaisen kustannuslaskennan toteutus

Tampereen Kuntatieto-pilotin osana toimivassa Tuotekohtaisen kustannuslaskennan projektissa Tampereen sisäiseksi pilottiyksiköksi valittiin Varhaiskasvatus. Perusteina pilottiyksikön valinnalle olivat mm. toimialan pitkä kokemus tuotteistuksesta ja kustannuslaskennasta, selkeät ja vakiintuneet tuotteet ja niiden laskentamallit sekä valtakunnallisesti melko yhtenevät toiminnan pääprosessit.

2.1 Laskennan lähtötiedot

2.1.1 Tuote- ja palveluluokkatieto

Varhaiskasvatuksen tuotteet on tallennettu SAP ECC -järjestelmän MM-moduuliin nimikkeiksi. Nykytilanteessa SAP-nimikkeet on luotu vain sisäistä laskutusta varten; niiden avulla on toteutettu tuottajan myymien tuotteiden laskutus tilaajalta (SAP SD). Palveluluokittelun käyttöönotto-projektissa tuotetieto määriteltiin uudelleen MDM-näkökulmasta, jolloin siihen lisättiin uusia attribuuttitietoja. Samalla määriteltiin tuotetiedon ylläpito uudella tavalla MDM-tarpeiden mukaisesti. Jatkossa tuotetietoa ylläpidetään web-lomakkeella, josta tieto menee SQL-serverin kautta SAP-järjestelmään. SQL-serverille tallentuu tuotetieto kokonaisuutena, koska SAP-järjestelmään ei katsottu tarpeelliseksi viedä kaikkea tietoa. SQL-server myös arkistoi tuotetiedon ylläpitoa koskevat tapahtumat. Tuotetiedoista SAP-järjestelmään tallennetaan mm. seuraavat tiedot: nimikenumero, tuotteen nimi, tuotteen kuvaus, tuoteryhmä, myyntiorganisaatio, perusmääräyksikkö, tulosityksikkö, JHS-palveluluokka ja tuotteen tarvetasoluokitus. Kaikki SAP-järjestelmään ja SQL-serveriin tallennettavat tiedot on eritelty erillisessä Palveluluokittelun käyttöönotto -projektin Vaatimusmäärittely -dokumentissa.

JHS-palveluluokka on SAP ECC:ssä tallennettu tuotteen perustietoihin "Ulkoinen tavararyhmä" – kenttään. Raportointia varten JHS-palveluluokka tuodaan SAP BW:hen tuotteen perustietoihin.

Varhaiskasvatuksen kukin tuote kohdistuu kokonaisuudessaan vain yhteen palveluluokkaan. Näin ollen tuotetason laskennan lopputulokset kohdistetaan suoraan kunkin tuotteen perustiedoista löytyvälle palveluluokalle.

Palveluluokkatason laskennan lähtötietoina käytetään:

- 1) Tuotetason laskennan lopputuloksia (vaihe 1). Palveluluokka on suoraan kohdisteinen, yhdellä tuotteella on yksi palveluluokka
- 2) Asiakasmaksujen tuottoja. Tapahtumatietoina käytetään SAP BW:hen tuotavia pääkirjatapahtumia. Tuottojen toteumat luetaan tulosityksikön, tuotteen ja tilin perusteella. Tuotenumerot ovat konsernihallinnon asiakaslaskutuksessa käyttämiä tuotenumeroita.

2.1.2 Kustannuksia koskevat lähtötiedot

Tuotekohtaisen kustannuslaskennan lähtötietona toimivat Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tuotemääritelmät ja niiden omakustannushinnoittelulaskelmat. [Palvelukatalogi 2015](#):sta löytyy lisätietoa Varhaiskasvatuksen ja muiden Hyvinvointipalvelujen yksiköiden tuottamista palveluista ja tuotteista. Laskentaa varten joidenkin varhaiskasvatuksen tuotteiden osalta yhdistettiin aiemmin määriteltyjä tuotteita nykyiseen raportointi-/tietotarpeeseen perustuen suuremmiksi kokonaisuuksiksi, jolloin tuotteiden lukumäärä hieman laski alkutilanteesta.

Laskennan tapahtumatietoina käytetään SAP BW tietovarastoon tuotavia kausittaisia pääkirjatapahtumia sekä sisäisen laskennan tapahtumia (vyörytykset). Kustannusten toteumat poimitaan tulosyksikön, sisäisen tilauksen ja tilin perusteella ja tuottojen toteumat poimitaan tulosyksikön, tilin ja tuotteen perusteella.

Varhaiskasvatuksen SAP ECC:ssä vyörytettyjen hallintokustannuksien tapahtumatietoina käytetään SAP BW tietovarastoon tuotavia tulosyksikkölaskennan tapahtumia. Nämä kustannukset sisältävät Varhaiskasvatuksen omien hallinto- ja tukipalvelukustannusten vyörytykset. Näihin sisällytetään Varhaiskasvatuksen osuus tuotantoalueen johdon ja muun hallinnon kustannukset sekä tiettyjen tukipalvelujen kustannukset. Vyörytetyt kustannukset luetaan summavyörytystilin perusteella käyttäen SAP BW-raporttia, joka luodaan projektissa.

Suoritemäärät tuodaan SAP BW:n tietokuutioon Varhaiskasvatus Efficasta kuukausittain. Tuotteiden kausittaiset suoritemäärät luetaan käyttäen SAP BW:n raporttia, joka luodaan projektissa. Uuden raportin pohjana/mallina käytetään olemassa olevaa raporttia [(Pk) Kunnallisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon hoitopäivät (tekn. nimi: ZHOIP_M02_Q200A_PK_KOMP8)].

Tuotteen "Perhekerho" suoritemäärille tehdään BW:n Integrated Planning -työkalulla (IP) – syöttölomake, jolla käyttäjät tallentavat tiedot SAP BW:hen. Tiedot tallennetaan kuukausitasolla. Tietojen tulee olla syötettynä ennen kuin laskenta suoritetaan.

2.1.2.1 Päiväkotihoidon ekvivalenssikertoimet

Varhaiskasvatuksessa käytetään kustannuslaskennassa päiväkotihoidon osalta valtakunnallisesti vakiintuneita ekvivalenssikertoimia, joilla suoritteet suhteutetaan keskenään. Kertoimet perustuvat resurssitarpeeseen ja hoidon vaativuuteen. Kertoimet ovat käytössä myös Kuusikko-kuntien välisessä kustannusvertailussa.

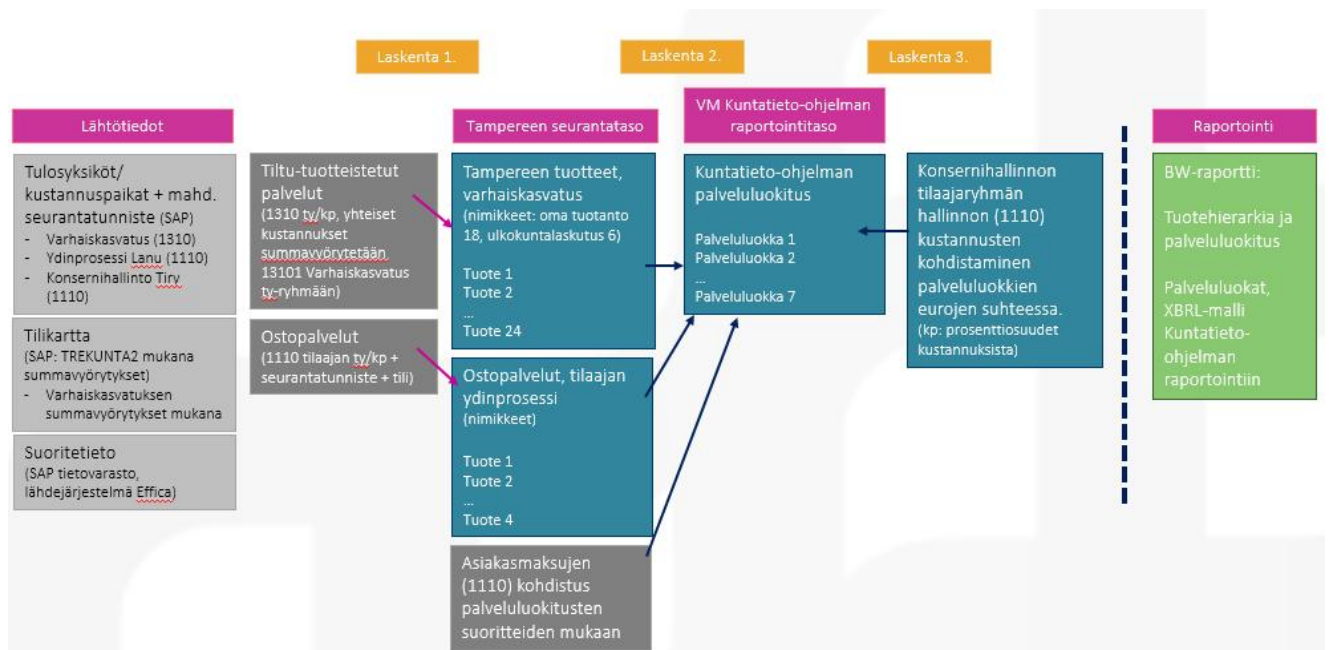
Koska tässä projektissa kustannukset piti saada jaettua kaikkien päivähoitojen tuotteiden kesken automaattisesti (ei vain päiväkotihoidon), sovellettiin kertoimia kokonaisuuden huomioiden niin, että luotiin kertoimet myös muiden tuoteryhmien tuotteille hintojen suhteessa. Tällöin suhteet kustannusten välillä noudattavat mahdollisimman tarkasti päiväkotihoidon tuotteiden välisiä suhteita.

Ekvivalenssikertoimilla painotettuihin suoritemääriin perustuvat kustannusten painokertoimet tallennetaan laskentaprosessien kaavoihin SAP BW APD:hen. Kertoimia on mahdollista muuttaa pääkäyttäjän toimesta. Painokertoimen muutos tulee heti voimaan, joten muutoksen jälkeen tehtävät laskennat ja korjausajot käyttävät muutettuja kertoimia.

2.2 Kustannuslaskentamallin ja -prosessin määrittely

Kuvassa 1 on esitetty tuote- ja palveluluokkakohtaisen laskentaprosessin päävaiheet ja niissä käytettävät tiedot. Kuva on myös tämän dokumentin liitteenä (liite 4). Laskentavaiheet suoritetaan ajoprosessina järjestelmässä. Laskennassa käytetään ekvivalenssikertoimilla painotettuja suoritteita. Laskentaa varten on määritelty omat painokertoimet henkilöstömenoille ja muille menoilte.

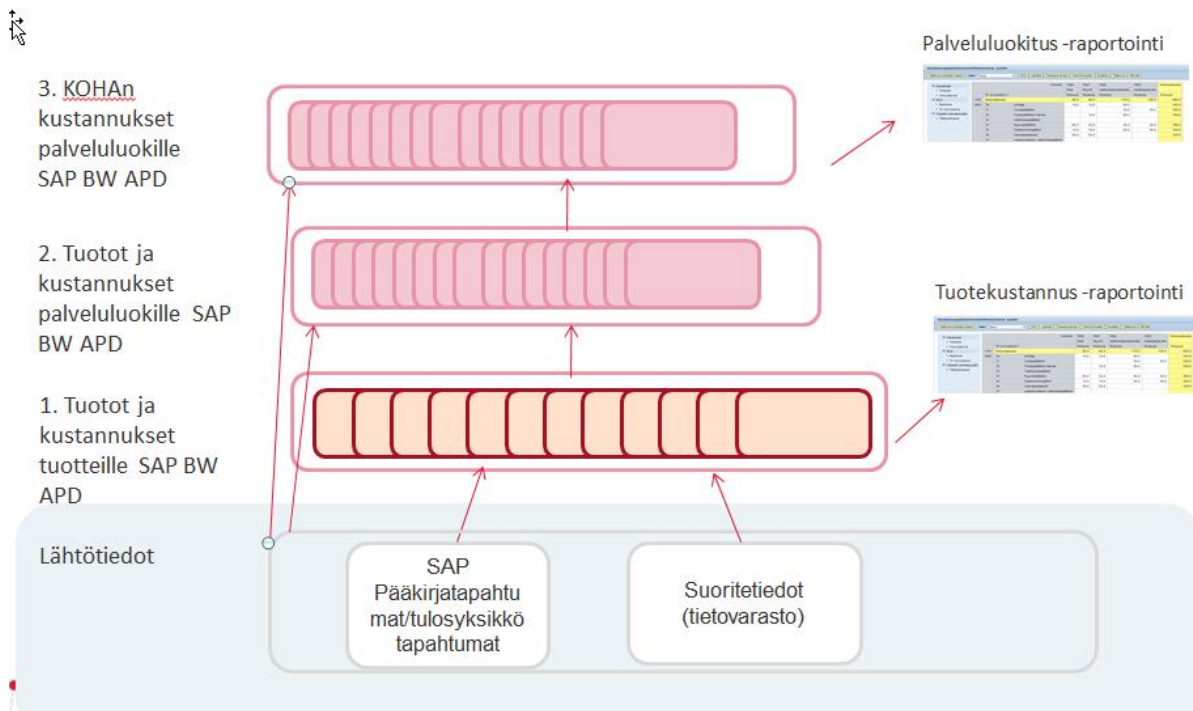
Kuva 1 Kustannuslaskentaprosessi, jossa laskentakohteena Tampereen tuotteet ja JHS-palveluluokat. Lähde: Tuotekohtainen kustannuslaskenta -projekti, Tampereen kaupunki.

Varhaiskasvatuksen kustannukset kohdistetaan tuotteille painotettujen suoritettietojen mukaan nimikkeille = tuotteille. Osa kustannuksista kohdistuu suoraan tulosyksiköiden mukaan. Varhaiskasvatuksen laskuttama ulkokuntalaskutus kohdistuu Varhaiskasvatuksen tulosyksiköiltä nimikkeille. Kirjanpidossa tilaajaorganisaatiolle kirjattavat muun tuotannon ostopalvelut kohdistetaan Varhaiskasvatuksen tuotteille tulosyksiköiden, mahd. sisäisten tilausten perusteella ja tilin perusteella. Tilaajalle kirjautuvat asiakasmaksut kohdistetaan Varhaiskasvatuksen tuotteille painottamattomien suorittemäärien mukaisesti.

2.2.1 Laskentaprosessin toteutus SAP APD -työkalulla

Kustannusten ja tuottojen kohdistus tuotteille ja palveluille tehdään SAP BW:n Analysis Process Designer (APD) -työkalulla. Laskennan lähtötietojen tuottamista varten SAP BW:hen tehtiin tarvittavat kyselyt. Kyselyt yhdistettiin ja laskentakaavat määritettiin SAP BW:n APD:ssa. Laskennan tulos luettiin tätä varten tehtäviin DSO – tietokohteisiin, josta ne päivitettiin SAP BW:n tietokuutioon raportointia varten.

SAP BW:hen toteutetaan projektissa kaksi eri raporttia. Toinen raportti on Tampereen sisäistä raportointia varten ja toinen kohdistuu Valtiovarainministeriön (VM) kuntatieto-ohjelman vaatimaan palveluluokitteluun raportointiin.

Kuva 2 Kustannuslaskennan vaiheet. Lähde: Tuotekohtaisen kustannuslaskennan määrittelydokumentti, Tampereen kaupunki /CGI.

Kuten kuvassa 1. on esitetty, laskenta toteutetaan kolmivaiheisesti.

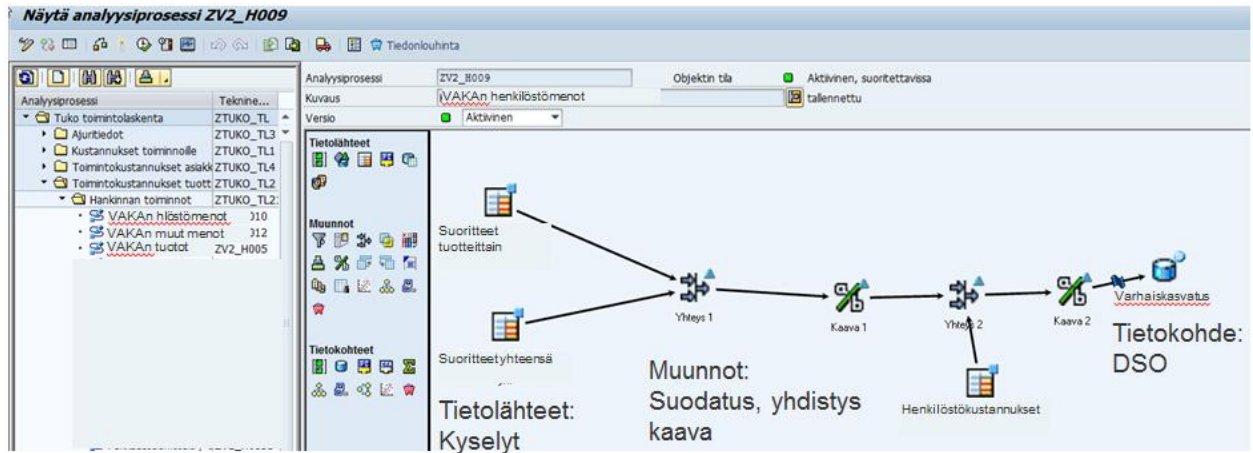
- 1) Ensin vyörytettiin Varhaiskasvatuksen omat tulot (ulkokuntalaisten lasten kotikuntaosuus) sekä kustannukset tulosyksiköiltä ja sisäisiltä tilauksilta Tampereen tuotteille. Lisäksi vyörytettiin konsernihallinnon maksamat varhaiskasvatuksen kustannukset tulosyksiköiltä ja sisäisiltä tilauksilta tuotteille (mm. ostopalveluiden ja yksityisiltä ostetun päivähoiton ja kotihoidon kustannukset).
- 2) Toisessa vaiheessa kohdistettiin 1. vaiheessa Tampereen tuotteille vyörytetyt kustannukset ja tuotot edelleen JHS tehtävä- ja palveluluokittelun palveluluokille. Tämä vaihe sisälsi myös asiakasmaksujen tuottojen vyörytyksen palveluluokille (nyt konsernihallinnon tuloja).
- 3) Kolmannessa vaiheessa konsernihallinnon kustannukset tietyiltä tulosyksiköiltä vyörytettiin palveluluokille niiden vaiheen 2 kustannusosuuksien suhteessa.

Kustannukset vyörytettiin tuotteille käyttäen Effic Varhaiskasvatus -järjestelmästä SAP BW:een tietokantioon tuotavia laskentakauden absoluuttisia suoritelmääriä (esim. hoitopäivä) ja ekvivalenssikertoimia.

Lisäksi päiväkotihoidon henkilöstökustannuksia painotettiin vielä omilla suuremmilla kertoimilla. Henkilöstökustannusten suurempi painottaminen perustuu siihen, että kalliimpien tuotteiden vaatima suurempi resurssitarve kohdistuu nimenomaan henkilöstöön / työpanokseen. Muiden resurssien käyttö ei kasva samassa suhteessa.

Kauden toteutuneet suoritelmäärät poimittiin SAP BW:n olemassa olevaa tietomallia hyödyntäen. Perhekerho-tuotteen kuukausitasoiset suoritelmäärät syötetään IP-syöttölomakkeen kautta pääkäyttäjien toimesta, koska niitä ei saada järjestelmästä.

Raportit ja suoritteiden syöttölomake julkaistiin Tampereen kaupungin SAP portaaliin.

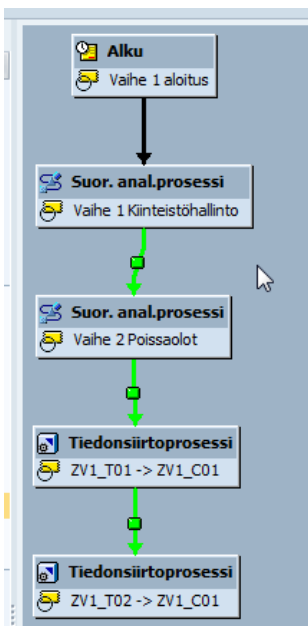

Kuva 3 Laskentaprosessi SAP BW:n Analysis Process Designer -työkalussa. Lähde: Tuotekohtainen kustannuslaskenta määrittely (CGI).

Kustannuslaskenta mallinnetaan SAP BW APD:n prosessiketjuun (ks. kuva 3.). Prosessiketju suorittaa kaikki laskennan vaiheet määritellyssä järjestyksessä ja laskennan lopputulos on raportoitavissa välittömästi ketjun päätyttyä. Prosessiketju voidaan käynnistää manuaalisesti tai ajastaa. Ajastus suorittaa ketjun automaattisesti esim. kuukausittain määriteltynä päivänä ja kellonaikana.

Kustannuslaskenta suoritetaan normaalisti kerran kuukaudessa edellisen kauden sulkemisen jälkeen. Laskenta toteutetaan niin, että siinä käytettävät kyselyt valitsevat automaattisesti edellisen kauden (järjestelmän päivämäärää edeltävä kausi) tapahtumatiedot SAP BW:ssä APD:n käyttämille kyselyille (esim. 20.10.2015 ajettaessa kauden 9.2015 tiedot).

Lisäksi tehdään toinen manuaalisesti käynnistettävä prosessiketju, jolla kustannuslaskenta voidaan suorittaa tarvittaessa valitulle kaudelle (esim. 20.10.2015 ajetaan kauden 6.2015 tiedot). Tämän manuaaliketjun ajokausi ylläpidetään erillisellä transaktiolla SAP BW:ssä. Manuaaliketju myös poistaa mahdollisesti aiemmin samalle kaudelle suoritettujen laskennan niin, että ko. kauden tiedot eivät ole kaksinkertaisia.

Kuva 4 Esimerkki APD prosessiketjusta. Lähde: Tuotekohtainen kustannuslaskenta määrittely (CGI).

3 Kustannusten ja tuottojen kohdistaminen tuotteille ja JHS-tehtävä ja palveluluokituksen palveluluokille

3.1 Laskennan ensimmäinen vaihe

Kustannusten kohdistuksessa tuotteille on mukana Varhaiskasvatuksen omat kustannukset sekä Konsernihallinnon maksamat ostopalveluiden, yksityisen palvelun ja kotihoidon tuen kustannukset.

Kustannusten toteumatiedot vyörytetään tuotteille painotettujen suoritemäärien perusteella tai suorakohdisteisinä tietyiltä tulosityksiköiltä ja sisäisiltä tilauksilta (SAP laskentatunniste). Kustannukset luetaan tulosityksiköiden, sisäisen tilauksen ja tilin perusteella.

Kuten edellisessä kappaleessa on kerrottu, päiväkotihoidon henkilöstökustannuksille ja muille kustannuksille on määritelty omat painokertoimet, joilla suoritemääriä painotetaan ennen kuin niiden perusteella lasketaan prosenttiosuudet.

Kustannukset vyörytetään painollisten suoritemäärien suhteessa niin, että ensin lasketaan samaan vyörytykseen kuuluvien tuotekokonaisuuksien suoritteiden osuus kokonaisuuden kaikista suoritteista. Tuotekokonaisuuden kustannukset kerrotaan aiemmin lasketuilla osuuksilla, joka tuottaa tuotekohtaiset kustannukset.

Ulkokuntalaisten päivähoitosta Varhaiskasvatus laskuttaa kotikuntaosuudet ja nämä tulot kohdistetaan suoraan laskutetuille tuotteille. Raportoinnissa tulee huomioida, että tuotteiden tuotot eivät kohdistu aina suoraan sen kuukauden toteumatietoihin, minä palvelu on tuotettu. Tämä johtuu siitä, että palvelun laskutuksessa ei käytetä säännöllistä kuukausirytmää. Lisäksi laskutusväli voi vaihdella.

Tuotekohtaisessa laskennassa voi syntyä pyörityseroja. Nämä pyörityserot kirjataan seuraavasti:

- Varhaiskasvatuksessa yli 3-vuotiaiden päiväkotihoido – tuotteelle
- Avoimessa varhaiskasvatuksessa Varhaiskasvatuskerholle

Pyörityserojen tarkastus tehdään vertaamalla lähtötietojen ja laskennan lopputuloksen summia. Näiden mahdollinen erotus kirjataan pyörityseroksi.

3.2 Laskennan toinen vaihe

Palveluluokille kohdistettavat kustannukset luetaan tuotetason laskennan lopputuloksista. Tuotteen perustiedoista löytyvän palveluluokan perusteella tuotetason kustannukset kohdistetaan ja summataan palveluluokille.

Palveluluokatasolle tehdään APD-työkalulla prosessi SAP BW:hen. Laskentaprosessin lopputulokset tallennetaan Kausi, tulosityksikkö, tili (tiliryhmä) ja palveluluokatasolla.

Asiakasmaksujen laskutuksessa käytettyjä tuotteita ei voida suoraan kohdistaa tiettyihin palveluluokkiin. Tämän vuoksi maksutulot vyörytetään palveluille suoritemäärien perusteella. Vaiheessa 1 tuotteille kohdistetut maksutulot (ulkokuntalaisten lasten kuntaosuudet) viedään palveluille suorakohdisteisinä.

3.3 Laskennan kolmas vaihe

Konsernihallinnon kustannuksia ei vyörytetä SAP ECC:ssä Varhaiskasvatuksen tulosyksiköille. Tämän vuoksi Konsernihallinnon kustannuksia kohdistetaan palveluluokille SAP BW:ssä omalla APD- prosessilla, jossa kustannusten ajuritietoina käytetään vaiheen 2 palveluluokittaisia kustannusosuuksia.

3.4 Palautusjärjestelmän ALV

Kaikki laskennassa käytettävät summat ovat ilman arvonlisäveroa. VM:n kuntatietoaineistossa tulee kuitenkin erikseen esittää palautusjärjestelmän ALV. ALV:tä ei SAP ECC:ssä tai SAP BW:ssä ole tällä hetkellä mahdollista raportoida tulostileittäin tulosyksiköittäin. Tätä varten toteutetaan tämän projektin yhteydessä myös ALV-laskenta SAP BW:ssä.

4 Raportointi

Projektissa toteutetaan tuotekustannusten ja palveluluokakohtaisten kustannusten raporttipohjat SAP BW tietovarastoon. Samaan ympäristöön toteutetaan myös palveluiden (palveluluokkien) toimipaikkakohtainen raportointimahdollisuus.

Tuotetason raportti sisältää tuotetason laskennan lopputuloksen, Varhaiskasvatuksen oman toiminnan kustannukset ja tuotot sekä Konsernihallintoon kirjapidosssa kirjattavat ostopalvelun, yksityisen palvelun ja kotihoidontuen kustannukset.

Euro- ja suoritemäärätieto on raportoitavissa kumulatiivisesti. Toteumatiedoista tuodaan tuotot suoraan kohdisteina ja kustannukset vyörytyslaskennan tuloksena. Koko vuotta koskevat suunnitelmätiedot (eurot ja suoritemäärät) tuodaan BW:hen *.csv -tiedostolautauksena.

JHS-palveluluokkia koskeva raportti sisältää palveluittain tuotot ja kulut tuotto- ja kululajeittain. Raporttia varten luodaan SAP BW:hen palveluluokkatiedot, jotka vastaavat Valtiovarainministeriön saatavilla olevaa versiota palveluluokituksesta.

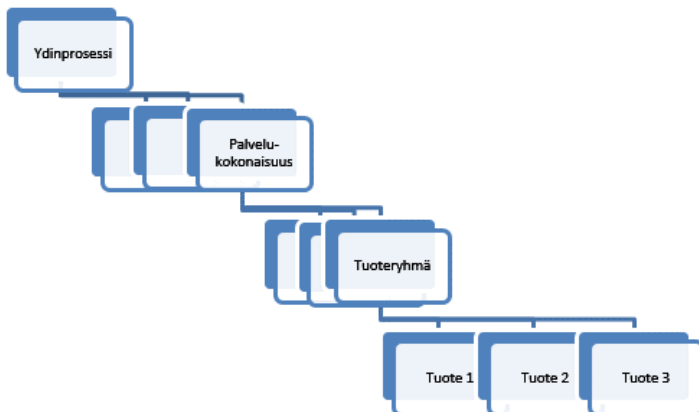
4.1 Sisäinen raportointi

Tampereen tuotteistuksessa palveluihin kuuluvat tuotteet muodostavat ns. tuotehierarkian. Tuotehierarkia (kuva 3.) käsittää neljä tasoa, jotka ovat suurimmasta pienimpään: ydinprosessi, palvelukokonaisuus, tuoteryhmä, tuote. Tuotehierarkian avulla kaupungin sisäinen tuoteraportointi voidaan tehdä tarvittavalla tarkkuustasolla.

Hierarkian ylimpänä tasona toimivat tilaajan ydinprosessit. Ydinprosesseja on kuusi ja niistä kukin vastaa niille kuuluvien palvelukokonaisuuksien mukaisten palvelujen hankinnasta ja järjestämisestä. Tuoteryhmä- ja tuotetaso palvelevat operatiivisemmän tason raportointia sekä tilaajan ja tuottajan välistä sisäistä kaupankäyntiä sekä tätä edellyttävää sopimista omalta tuotannolta tilattavista palveluista. Yksi tuote tai tuoteryhmä kohdistuu myös yleensä yhdelle tuottajalle, kun taas palvelukokonaisuustaso muodostuu useampien tuottajien muodostamista tuotteista ja tuoteryhmistä.

Tuotehierarkian alemman tason kohteet summautuvat ylemmille tasoille, eli yksi tuote kuuluu vain yhteen tuoteryhmään, yksi tuoteryhmä kuuluu vain yhteen palvelukokonaisuuteen ja vastaavasti yksi palvelukokonaisuus kuuluu vain yhteen ydinprosessiin.

Kuva 5 Tampereen tuotehierarkia.

Tuotehierarkian käyttö SAP BW:n raporteilla perustuu tuotteelle SAP ECC:een tallennettuun tietoon. Laskennassa käytetyille tuotteille luodaan tuotehierarkian mukainen raportointihierarkia SAP ECC:een käyttäen tuotteen perustiedoissa olevaa tuotehierarkia -kenttää. Hierarkia ladataan ECC:stä BW:hen tuotteelle (OMATERIAL).

Laskentaprosessien lopputulokset tallennetaan kausi/tulosityksikkö/tili (tiliryhmä) tasolla SAP BW:n tietokuutioon, josta ne ovat raportoitavissa välittömästi laskennan jälkeen.

4.2 Ulkoinen raportointi

Projektissa huomioidut ulkoisen raportoinnin vaatimukset perustuvat tähänhetkiseen tietoon tulevasta palveluluokkien raportointivaatimuksesta XBRL-taksonoman mukaisesti. Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia on kuntien ja kuntayhtymien yhteinen taloustietojen raportoinnissa käytettävä standardi, jolla mahdollistetaan tietojen automaattinen toimittaminen erilaisiin ulkoisen raportoinnin tarpeisiin.

Tuotekohtaisen kustannuslaskennan projektin määrittelyissä huomioitiin tuleva palveluluokkia koskeva tiliryhmätasoinen XBRL-taksonoman mukainen raportointivaatimus. Projektissa ei kuitenkaan toteutettu tiedon muokkausta XBRL-muotoon tai tiedon lähettämistä eteenpäin. Palveluluokkia koskeva XBRL-lomakepohjaa ei ole vielä käytettävissä, mutta projektissa käytettiin Valtionvarainministeriön ohjeiden mukaisesti "Käyttötalous tehtävittäin" -XBRL lomakepohjaa (Kuva 5). Lomakepohjan sarakkeiden tehtävät korvattiin JHS tehtävä- ja palveluluokituksen palveluilla. Riveillä esitetty tiliryhmäjaottelu on palveluista raportoitaessa samanlainen kuin tehtävien osalta, joten sitä ei muutettu. Dokumentin liitteenä on projektissa tuotettu raportti Varhaiskasvatuksen kustannusten kohdistumisesta palveluluokille XBRL-pohjan vaatiman erittelyn mukaisesti (liite 1).

Palveluluokittelun käyttöönotto Kuntatieto-pilotti

4.3.2016

o-t01: Käyttötalous tehtävittäin		Opetus- ja kulttuuritoiminta																									
Ylätasoa ei tarvitse raportoida, mutta sisältää lisäerittelyjä		Muu sosiaal- ja terveystoiminta					Lasten päivähoito			Esiopetus		Perusopetus		Lukiokoulutus		Ammatillinen koulutus											
Ei tarvitse raportoida (laskennallinen tai ei-kiinnostava tie)							Päiväkotitoiminta			Perhepäivähoito		Muu lasten päivähoito															
Ei saa raportoida (kielletty yhdistelmä tai abstrakti)		036					037			038		039		040		041		042		043		044		045			
Käyttötalous tehtävittäin	000																										
001																											
002	a-t01_r002_c036	o-t01_r00	a-t01_r00	o-t01_r002_c039	o-t01_r002_c04	o-t01_r002_c041	a-t01_r00	a-t01_r002	a-t01_r002_c0	o-t01_r002_c045																	
Myyntituotot	021	o-t01_r021_c036	o-t01_r02	o-t01_r02	o-t01_r021_c039	o-t01_r021_c04	o-t01_r021_c041	o-t01_r02	o-t01_r021	o-t01_r021_c0	o-t01_r021_c045																
Tuotet ja avustukset	022	a-t01_r022_c036	o-t01_r02	a-t01_r02	o-t01_r022_c039	o-t01_r022_c04	o-t01_r022_c041	a-t01_r02	a-t01_r022	a-t01_r022_c0	o-t01_r022_c045																
Muut toimintatuotot	043	a-t01_r043_c036	o-t01_r04	a-t01_r04	o-t01_r043_c039	o-t01_r043_c04	o-t01_r043_c041	a-t01_r04	a-t01_r043	a-t01_r043_c0	o-t01_r043_c045																
Vuokratuotot	044	a-t01_r044_c036	o-t01_r04	a-t01_r04	o-t01_r044_c039	o-t01_r044_c04	o-t01_r044_c041	a-t01_r04	a-t01_r044	a-t01_r044_c0	o-t01_r044_c045																
Muut tuotot	053		o-t01_r05	o-t01_r05	o-t01_r053_c039	o-t01_r053_c04	o-t01_r053_c041	o-t01_r05	o-t01_r053	o-t01_r053_c0	o-t01_r053_c045																
Toimintatuotot yhteensä	059	a-t01_r059_c036	o-t01_r05	a-t01_r05	o-t01_r059_c039	o-t01_r059_c04	o-t01_r059_c041	a-t01_r05	a-t01_r059	a-t01_r059_c0	o-t01_r059_c045																
Valmisteväaraostojen muutos	062	o-t01_r062_c036	o-t01_r06	o-t01_r06	o-t01_r062_c039	o-t01_r062_c04	o-t01_r062_c041	o-t01_r06	o-t01_r062	o-t01_r062_c0	o-t01_r062_c045																
Valmistus omaan käyttöön	063	o-t01_r063_c036	o-t01_r06	o-t01_r06	o-t01_r063_c039	o-t01_r063_c04	o-t01_r063_c041	o-t01_r06	o-t01_r063	o-t01_r063_c0	o-t01_r063_c045																
Vyörytystuotot	064	o-t01_r064_c036	o-t01_r06	o-t01_r06	o-t01_r064_c039	o-t01_r064_c04	o-t01_r064_c041	o-t01_r06	o-t01_r064	o-t01_r064_c0	o-t01_r064_c045																
KULULAJIT	065																										
Henkilöstökulut	066	a-t01_r066_c036	o-t01_r06	a-t01_r06	o-t01_r066_c039	o-t01_r066_c04	o-t01_r066_c041	a-t01_r06	a-t01_r066	a-t01_r066_c0	o-t01_r066_c045																
Palkat ja palkkiot	067	o-t01_r067_c036	o-t01_r06	o-t01_r06	o-t01_r067_c039	o-t01_r067_c04	o-t01_r067_c041	o-t01_r06	o-t01_r067	o-t01_r067_c0	o-t01_r067_c045																
Henkilösivukulut	068	a-t01_r068_c036	o-t01_r06	a-t01_r06	o-t01_r068_c039	o-t01_r068_c04	o-t01_r068_c041	a-t01_r06	a-t01_r068	a-t01_r068_c0	o-t01_r068_c045																
Eläkekulut	069	o-t01_r069_c036	o-t01_r06	o-t01_r06	o-t01_r069_c039	o-t01_r069_c04	o-t01_r069_c041	o-t01_r06	o-t01_r069	o-t01_r069_c0	o-t01_r069_c045																
Muut henkilösivukulut	072	o-t01_r072_c036	o-t01_r07	o-t01_r07	o-t01_r072_c039	o-t01_r072_c04	o-t01_r072_c041	o-t01_r07	o-t01_r072	o-t01_r072_c0	o-t01_r072_c045																
Palvelujen ostot	073	a-t01_r073_c036	o-t01_r07	a-t01_r07	o-t01_r073_c039	o-t01_r073_c04	o-t01_r073_c041	a-t01_r07	a-t01_r073	a-t01_r073_c0	o-t01_r073_c045																
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	111	o-t01_r111_c036	o-t01_r11	o-t01_r11	o-t01_r111_c039	o-t01_r111_c04	o-t01_r111_c041	o-t01_r11	o-t01_r111	o-t01_r111_c0	o-t01_r111_c045																
Avustukset	125	o-t01_r125_c036	o-t01_r12	o-t01_r12	o-t01_r125_c039	o-t01_r125_c04	o-t01_r125_c041	o-t01_r12	o-t01_r125	o-t01_r125_c0	o-t01_r125_c045																
Muut toimintakulut	196	o-t01_r196_c036	o-t01_r19	o-t01_r19	o-t01_r196_c039	o-t01_r196_c04	o-t01_r196_c041	o-t01_r19	o-t01_r196	o-t01_r196_c0	o-t01_r196_c045																
Toimintakulut yhteensä	213	a-t01_r213_c036	o-t01_r21	a-t01_r21	o-t01_r213_c039	o-t01_r213_c04	o-t01_r213_c041	a-t01_r21	a-t01_r213	a-t01_r213_c0	o-t01_r213_c045																
Poistot ja arvonalentumiset	216	o-t01_r216_c036	o-t01_r21	o-t01_r21	o-t01_r216_c039	o-t01_r216_c04	o-t01_r216_c041	o-t01_r21	o-t01_r216	o-t01_r216_c0	o-t01_r216_c045																
Vyörytyskulut	217	o-t01_r217_c036	o-t01_r21	o-t01_r21	o-t01_r217_c039	o-t01_r217_c04	o-t01_r217_c041	o-t01_r21	o-t01_r217	o-t01_r217_c0	o-t01_r217_c045																
Palautusjärjestelmän arvonsisävero	218	o-t01_r218_c036	o-t01_r21	o-t01_r21	o-t01_r218_c039	o-t01_r218_c04	o-t01_r218_c041	o-t01_r21	o-t01_r218	o-t01_r218_c0	o-t01_r218_c045																

Kuva 6 Käyttötalous tehtävittäin -raportointipohja, JHS XXX Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia.

Tampereen kaupungilla on toiminnan- ja taloudenohjauksen sekä raportoinnin osalta käytössä SAP-järjestelmä. Koska kustannuslaskenta toteutettiin SAP BW:n päällä toimivalla APD -työkälulla, voitiin laskennassa ja raportoinnissa hyödyntää tietoa SAP BW:een tuotavasta kirjanpitoaineistosta (summatas), jolloin oli mahdollista toteuttaa raportointi tili- ja tulosityksikkö -tasolla.

4.2.1 Palvelun ja toimipaikan raportointi

Palveluluokkien ja kustannusten lisäksi Kuntatieto-ohjelmassa on määritelty palveluiden ja toimipaikkojen raportointivaatimus. Palveluluokittelun käyttöönotto -projektissa tämä huomioitiin niin, että suunniteltiin tähän ratkaisu osaksi olemassa olevaa toimipaikka-tiedon ylläpitoa. Toimipaikkatietoa ylläpidetään sähköisellä lomakkeella saman MDM-järjestelmäarkkitehtuurin avulla kuin muutkin MDM-tiedot (palvelu, organisaatio).

Palvelun ja toimipaikan yhdistämiseksi palveluryhmä- ja palveluluokkatiedot lisättiin uusiksi attribuuteiksi toimipaikka-tiedon ylläpitolomakkeelle. Alun perin ajatuksena oli tuoda toimipaikkatiedon valinta tuote-ylläpitolomakkeelle, mutta tämä osoittautui käytettävyyden ja teknisten ominaisuuksien vuoksi haastavaksi vaihtoehdoksi. Erillisessä "Palvelu ja toimipaikka" -dokumentissa asia on kuvattu kattavammin.

Palveluryhmä on Espoon kaupungin Johtamisen Viitearkkitehtuurytyössä (JVA) kehitetty esimerkki ylempään tason luokittelusta kunnan järjestämille palveluille. Vaikka Espoon työssä määriteltyjen ryhmien sisältö tai lukumäärä ei välttämättä ole lopullinen ja palvelujen ylätasoinen ryhmittelytapoja voi olla useita, Tampereen kuntatieto-pilotissa testataan Espoon esimerkkiryhmittelyä osana toimipaikalle kohdistettavan palvelutiedon ylläpitoa. Teknisen toteutuksen käytettävyyden näkökulmasta tarvitaan joka tapauksessa rajaava tekijä palveluluokille. Rajaustapa voisi olla myös Tampereen itse määrittelemä ylätasoinen luokittelu, koska sen tarkoitus on tässä toteutuksessa vain helpottaa palveluluokkien valintaa. On kuitenkin etu jos voidaan hyödyntää yhteistä ylätasoinen palvelujen ryhmittelyä, koska tällöin voidaan haluttaessa hyödyntää samaa tietoa myös raportoinnissa. Testauksen lähtöoletuksena on, että yksi JHS-palveluluokka kohdistuu kokonaisuudessaan yhteen palveluryhmään. Tarkemmin toimipaikan ja palvelutiedon yhdistämisen ylläpito on kuvattu erillisessä Toimipaikka ja palvelu -määrittelydokumentissa.

Palvelun ja toimipaikan raportointi toteutetaan SAP BW raportointiportalissa. SAP BW:stä tuotetaan raportti, josta nähdään missä toimipaikoissa tuotetaan mitään palveluita (palveluluokkia). SAP BW raportti toteutetaan erillisen, Tuotekohtaisen kustannuslaskentaprojektin toimesta, jonka kanssa tehdään yhteistyötä tietojen toimittamisen SAP BW:hen osalta. Toimipaikan ja palveluluokan yhdistävä raporttimalli on dokumentin liitteenä.

5 JHS -palveluluokittelun soveltamista koskevat huomiot

JHS- tehtävä- ja palveluluokittelulla tavoitellaan hyötyjä erityisesti tiedon hyödynnettävyyteen ja käyttöön sekä tiedon tuottamiseen ja jalostamiseen liittyen. Erityisesti tiedon tuottamiseen ja jalostamiseen liittyvä kehittäminen on tavoiteltavaa myös tiedontuottajan näkökulmasta. Tässä kappaleessa on esitetty muutamia Tampereen pilotin käyttökokemuksiin perustuvia huomioita koskien JHS-palveluluokittelun soveltamista tiedon ylläpidon ja raportoinnin näkökulmista.

5.1 Tampereen tuotteet ja JHS Tehtävä- ja palveluluokittelun looginen rakenne

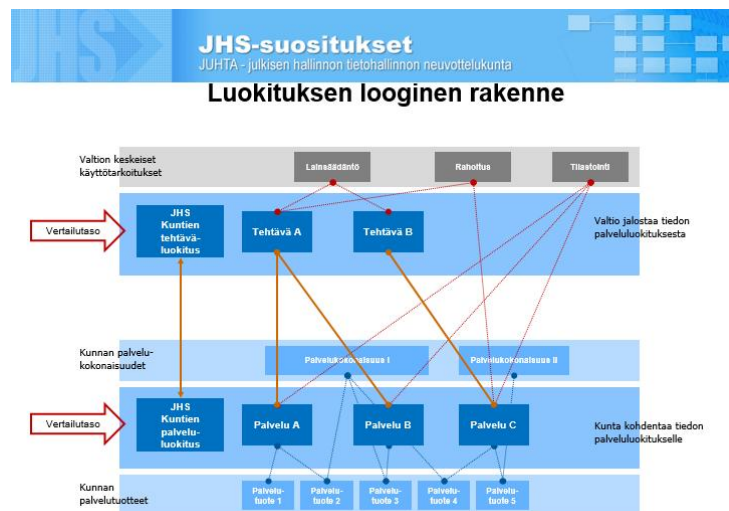
Tampereen pilotissa palveluluokittelun soveltamisen lähtötilanteena oli tuotteistetut palvelut. Kustannuslaskennan kannalta tämä tarkoittaa, että tuotteelle on pyritty kohdistamaan kaikki sen aiheuttamat kustannukset. Näin ollen tuotteen kustannukset sisältävät ydintoiminnan lisäksi myös tukitoiminnan ja hallinnon kustannukset. Esimerkiksi päiväkotihoidon tuotteille on kohdistettu laskennallisesti myös lasten ateriat-, puhtaanapito- ja tilakustannus sekä osuus organisaation eri tasojen johdon ja hallinnon kustannuksista. Tampereella tuotteistus on tehty pääasiassa Hyvinvointipalvelujen osalta. Näin ollen Tampereen tuotteistus kattaa vain osan palveluluokituksen kokonaisuudesta. Lisäksi Kuntatieto-ohjelmaan tehtyjen muutosten myötä sosiaali- ja terveystieteiden palvelut jätettiin myös Tampereen pilotin ulkopuolelle.

Projektissa pyrittiin kohdistamaan Tampereen tuotteet palveluluokitukseen (15.1.2016 versio). Tämän dokumentin liitteenä on esitetty Tampereen tuotteiden kohdistukset palveluluokille. Pääosin luokituksista löytyi oikea kohde Tampereen tuotteille ja nämä tuotteet pystyttiin kohdistamaan onnistuneesti. Kohdistamisessa haasteita aiheuttivat kuitenkin tietyt opetuspuolen palveluluokkien tiedot, tarkemmin oppilashuoltoa koskevat alaluokat. Oppilashuolto kuuluu Tampereen tuotteistuksessa opetuksen päätuotteeseen (esim. ammatillinen koulutus). Myös palveluluokittelun keskeneräisyys ja työstäminen pilotin aikana vaikuttivat pilotin työn laatuun tuotteiden kohdistamisessa.

Tampereen tuotteet kattavat vain osan koko palveluluokituksesta, koska kaikkia palveluja ei ole tuotteistettu koko kaupungin näkökulmasta. Vaikka näille palveluluokille ei pystytty kohdistamaan tuotteita, toteutettiin ylläpito vastaavilla tuotenimillä palvelutiedon ylläpitoympäristöön. Näin luotiin edellytykset koko luokituksen raportoinnille ja jatkoa varten kustannusten kohdistamiselle suoraan palveluluokkia vastaaviin kohteisiin.

Valtiovarainministeriön kuvassa (Kuva 7.) on esitetty kunnan palvelutuotteiden ja JHS-palveluluokkien välinen looginen rakenne. Kuvan mukaisesti ja kunnan käyttöönoton kannalta on yksinkertaisinta, että luokitus on yksitasoinen, jolloin se mahdollistaa esimerkiksi tuotteiden hierarkkisyyden kunnan ohjausmallin ja sisäisen raportoinnin edellyttämällä tavalla (vrt. kuvan kohta "kunnan palvelukokonaisuudet").

Kuva 7 Palveluluokituksen looginen rakenne. Lähde: Valtiovarainministeriö.

Toisaalta, kuntien välistä vertailua hyödyntävässä johtamisessa voidaan tarvita myös ylempi kuntien yhteinen taso palveluille, kuten Espoon viitearkkitehtuurissa on määritelty. Tampereen pilotin toteutustavan ja tästä saatujen käyttökokemusten perusteella ylemmän tason palveluryhmätiedon käyttö JHS-palveluluokan lisäksi ei nähdä aiheuttavan haasteita tekniselle ylläpidolle. Käytettävyyden kannalta tarvitaan Tampereen toteutustavan mukaisessa ylläpidossa palveluluokan valintaan joka tapauksessa luokkia rajaava ylempi taso. Tämä voi olla kuntien yhteinen ylempi luokittelu (esim. palveluryhmä) tai kunnan itse määrittämä ylemmän tason jaottelu palveluluokkatiedon valintaa helpottamaan. Tampereen pilotin toteutuksessa tuotteelle määritellään palveluluokan lisäksi aina myös Tampereen kaupungin oma tuoteryhmä, joka määrittää kohdan kunnan sisäisessä tuotehierarkiassa. Näin ollen mahdollinen ylempi yhteinen luokittelutaso ei haittaa kunnan omien luokittelujen käyttöä rinnalla. Palveluryhmän tai muun vastaavan ylätasoinen luokittelun käyttöä esimerkiksi raportoinnissa tullaan tarkastelemaan jatkossa tarkemmin.

Tampereen pilotissa saatujen käyttökokemusten pohjalta nähtiin, että palveluluokittelun soveltaminen kunnan tuotteiden kautta on mahdollista. Koska osaa Tampereen palveluista ei ole tuotteistettu, koko palveluluokittelun soveltaminen kustannuslaskennassa vaatii jatkossa laskentamallien muodostamista suoraan palveluluokkien mukaisille tuotteille.

5.2 Kustannustiedon tuotantoprosessi ja hyödyntäminen

Kunnan näkökulmasta palveluja koskevan tilastoinnin tarvitseman kustannustiedon tuotantoprosessin tehostamismahdollisuus palveluluokittelun ja automatisoidun tiedonsiirron avulla on merkittävä. Jos samasta "raakatiedosta" pystytään jalostamaan sekä palveluita koskevan ulkoisen raportoinnin (esim. tilastointi, valtiontalouden ohjaus) että kunnan sisäinen raportoinnin vaatimat tiedot (esim. tuoteraportointi), voidaan perustellusti olettaa että saadaan aikaan kustannussäästöjä.

Palveluluokittelun avulla saadaan jatkossa vertailukelpoista taloustietoa tuotteistettuihin palveluihin pohjautuen. Tuotteistuksella viitataan tässä kustannuslaskentaan ja tuotemäärittelyyn eli palvelulle kohdistetaan kustannukset, jotka ovat aiheutuneet kyseisen palvelun järjestämisestä organisaatioriippumattomasti. Palveluja koskevan organisaatioriippumattoman kustannustiedon vertailun helpottaminen on palveluja koskevan tiedolla johtamisen kannalta tärkeä kehityskohde.

Tampereen kaupungin sisäisessä palveluita koskevassa kustannusseurannassa tarvitaan todennäköisesti joiltakin osin palveluluokittelua tarkempia tuotteita. Tuotteistamisen kautta tuotteiksi on määritelty

resurssitarpeeltaan eroavat kohteet, ja tämä laskennassa hyödynnettävä jaottelu on perusteltua säilyttää taustalla. Palveluluokkakohtaista kustannuslaskentaa laajennettaessa on tarkoituksena selvittää, voidaanko Tampereella joiltakin osin siirtyä suoraan palveluluokkatasoiseen seurantaan.

Kustannustiedon käyttötilanne määrittää osaltaan kustannuslaskentamallin muodostamista, eikä palveluluokkakohtainen kustannuslaskenta välttämättä palvele kaikissa käyttötilanteissa. Kun esimerkiksi vertaillaan palvelun erilaisia tuotantotapoja ja määritetään tätä varten oman tuotannon kustannuksia, tulee palvelun kustannuksiin sisällyttää pääasiassa palvelun valmistuskustannukset. Tässä tilanteessa esimerkiksi keskushallinnon, tarkastustoimen tai toimialajohdon kustannuksia sekä esim. eläkemenoperusteisia maksuja ei tule kohdistaa oman tuotannon palvelun hintaan, koska nämä kustannukset jäisivät kunnan maksettaviksi siinäkin tapauksessa, että palvelu ostettaisiin ulkoa.

5.3 Laskentamallin muodostaminen tuotteisiin perustuen

Varhaiskasvatuksen tuotteita koskevassa tuotekohtaisen kustannuslaskennan pilotissa nähtiin, että tuotteiden kautta on mahdollista muodostaa palveluluokkakohtaista kustannustietoa. Koska Tampereella kaikki palveluluokkaan kohdistuvat kustannukset eivät kohdistu kaupungin oman tuotannon tuotteille, tulee palveluluokkakohtaisessa kustannuslaskennassa määritellä laskentamalli laajemmin. Kuten tässä dokumentissa on Varhaiskasvatuksen pilotin osalta kuvattu, tuotekustannusten lisäksi palveluluokalle kohdistettiin konsernihallinnon ja päivähoidon ostopalveluiden kustannuksia.

Tampereen kaupungin oman tuotannon tuote voi kuitenkin toimia osana palveluluokkakohtaisten kustannusten kokonaisuutta. Koska palvelu on tuotteistettu ja tuotteen hinnoittelumalli on laadittu omakustannushinnoittelun mukaisesti mahdollisimman hyvin aiheuttamisperiaatetta noudattaen, voidaan tuotteen avulla toteuttaa myös palveluluokkakohtainen laskenta organisaatorippumattomasti.

5.4 Palveluluokkakohtaisen kustannuslaskennan periaatteet

Jotta kustannukset voidaan kohdistaa palveluluokille kuntien kesken yhdenmukaisesti ja vertailukelpoisesti, on määriteltävä palveluluokkakohtaisen kustannuslaskennan periaatteet ja varmistaa niiden noudattaminen laskennassa. Periaatteita tulee soveltaa sekä kunnan omassa tuotekustannuslaskennassa että suoraan palveluluokille muodostettavissa laskentamalleissa.

Lähtökohtana ja peruseriaatteena on, että tuote- ja palveluluokkakohtaisessa kustannuslaskennassa sovelletaan palvelun tai tuotteen omakustannushinnoittelua aiheuttamisperiaatetta noudattaen, jolloin asiakkaan saama palvelu/tuote sisältää palvelun ydintoiminnan kustannusten lisäksi palvelun aiheuttamat tukipalvelujen ja hallinnon kustannukset. Palveluluokkien sisältö tulee olla riittävällä tarkkuudella kuvattu, jotta kunta pystyy määrittämään minkä toimintojen kustannukset kuhunkin palveluluokkaan kohdistetaan. Tämä edistää myös palveluluokkakohtaisen tiedon vertailukelpoisuutta kuntien välillä.

Kuntien välisen vertailukelpoisuuden edistämiseksi tulee määritellä mitkä palvelut luetaan tukipalveluihin ja hallintoon. Tukipalveluilla viitataan esim. tila-, ateria- ja puhtaanapitopalveluihin. Hallintoon sisällytetään sekä keskushallinnon, toimialahallinnon että toimintayksikön hallinnon kustannukset. Hallintoon (tai määrittelystä riippuen tukipalveluihin) sisällytetään myös tietohallinnon, henkilöstöhallintopalveluiden sekä taloushallintopalveluiden kustannukset. Lisäksi tulee määrittää laskentaa tarkentavat periaatteet seuraavien erien osalta:

- 1) tukipalvelun hinnoittelu

Tukipalvelujen sisältö osana palvelun/tuotteen kustannusta voi vaihdella kuntien kesken. Esimerkiksi liikelaitoksena toimivan tukipalvelujen tuottajan sisäisesti laskuttama hinta (esim. tilavuokra) voi sisältää sisäisen katteen osuuden. Jotta tukipalvelun kustannuksen osuus voidaan määrittää kunnissa vertailukelpoisesti palveluluokille, tulee mahdolliset sisäiset katteet eliminoida laskennassa.

2) keskushallinnon kustannukset

Keskushallinnon tehtävät voivat olla eri sisältöiset eri kunnissa. Palveluluokkien kustannusten kuntien välisen vertailukelpoisuuden edistämiseksi tulee ohjeistaa, mitkä kustannukset keskushallinnon osalta sisällytetään palveluluokan kustannukseen. Kuntaliiton kustannuslaskentaoppaan mukaisesti voidaan olettaa, että demokratian ja ylimmän johdon (valtuusto, kunnanhallitus, vaalit) kustannukset jätetään palveluluokan kustannuksen ulkopuolelle. Näiden lisäksi tulee ohjeistaa, sisällytetäänkö palveluluokan kustannuksiin kunnan muun keskushallinnon osuus sekä ohjeistaa miten tämän sisältö määritellään.

3) maksutulot

Palveluluokille tulee kohdistaa asiakasmaksutulot sekä mahdolliset muut säännölliset tai tavanomaiset palveluun kohdistuvat tulot.

4) pääomakustannukset

Poistojen ja sitoutuneen pääoman kustannusten kohdistamisen osalta tulee varmistua yhdenmukaisesta käsittelystä osana palveluluokan kustannuksia. Pysyviä vastaavia koskevien poistojen osalta palvelukohtaiseen kustannuslaskentaan voidaan soveltaa esim. kirjanpidon suunnitelman mukaisten poistoja. Toinen vaihtoehto olisi soveltaa hankintahinnan nykyarvon mukaan laskettuja poistoja. Vieraan pääoman korkokustannukset käsitellään ja kirjataan kunnassa usein keskitetysti, jolloin ne tulee kohdistaa tuotteen/palveluluokan kustannuksiin laskennallisesti.

5.5 Yleiset JHS-palveluluokittelun soveltamista koskevat huomiot

Palveluluokittelun soveltamisessa tuotteiden kautta tuli eteen muutamia haasteita ja tarkentavia kysymyksiä, joihin ei oltu JHS-työssä vielä otettu kantaa. Seuraavassa on esitelty tärkeimmät huomiot tähän liittyen.

1) Tuote kohdistuu useammalle kuin yhdelle palveluluokalle

Varhaiskasvatuksen tuotteet kohdistuivat selkeästi palveluluokkiin, eikä tuotekohtaisia kustannuksia ollut tarvetta jakaa useampaan palveluluokkaan. Tilanteessa, jossa tuote on suurempi toiminnallinen kokonaisuus kuin palveluluokka, tulee palveluluokkakohthaisten kustannusten selvittämiseksi jakaa tuotteen kustannus mahdollisimman hyvällä jakoperusteella palveluluokkiin.

Esimerkiksi Tampereella perusopetuksen palveluun kuulu päätuotteina "Yleisopetus 1-6" sekä "Yleisopetus 7-9". Tuote sisältää kaikki ko. palvelun tuottamisesta aiheutuneet kustannukset, myös oppilashuollon osuuden. Oppilashuollon kustannus tulee kuitenkin palveluluokittelussa raportoida erikseen, mikä tuo haasteen laskentasaäntöjen määrittämiselle.

2) Palveluluokan sisältö on suppea tai jättää varaa tulkinnalle

Palveluluokkien sisältö tulee olla riittävällä tarkkuudella kuvattu, jotta kunta pystyy määrittämään minkä toimintojen kustannukset kuhunkin palveluluokkaan kohdistetaan. Pilotin käyttämässä versiossa

Palveluluokittelun käyttöönotto
Kuntatieto-pilotti

4.3.2016

palveluluokituksesta (15.1.2016) joidenkin palveluluokkien kohdalla oli haastavaa varmistua siitä, mitkä kustannukset ko. luokkaan tulee sisällyttää. Palveluluokkien kuvauksiin tulisi tämän helpottamiseksi kiinnittää huomiota.

3) Kaikille tuotteille ei löydy vastaavaa palveluluokkaa JHS- tehtävä- ja palveluluokituksesta

Joidenkin tuotteiden kohdalla ei löytynyt sopivaa palveluluokkaa sovellettavasta palveluluokituksen versiosta.

Esimerkkinä tällaisesta tuotteesta ovat kulttuuripalveluihin sisältyvät nuorisopalvelut. Nämä voidaan kohdistaa luokkaan "Muut kulttuuripalvelut", mutta tämä saattaa kasvattaa tämän ns. kaatoluokan osuutta epätarkoituksenmukaisesti.

Myös kuntien toiminnan moninaisuus ja erot kuntien välillä asettavat haasteen tarpeeksi kattavan palveluluokittelun määrittelylle. Olettaen, että kunnan koko toiminta tulee kohdistaa palveluluokitukselle, tulee luokitteluun sisällyttää tarvittavalla tarkkuustasolla (esim. tehtäväryhmä) ns. kaatoluokat, joihin voidaan kohdistaa kunnan itse itselleen ottamien tehtävien perusteella järjestetyt palvelut.

Palveluluokittelun käyttöönotto
Kuntatieto-pilotti

4.3.2016

LIITTEET

LIITE 1 Palveluluokkakohtaisten kustannusten raporttimalli

LIITE 2 Tuotekohtaisten kustannusten raporttimalli

LIITE 3 Toimipaikka ja palveluluokka -raporttimalli

LIITE 4 Kustannuslaskentaprosessi, Varhaiskasvatus, Tampereen kaupunki

LIITE 5 Tampereen tuotteiden kohdistus palveluluokille

LIITE 1 Palveluluokittelun soveltaminen

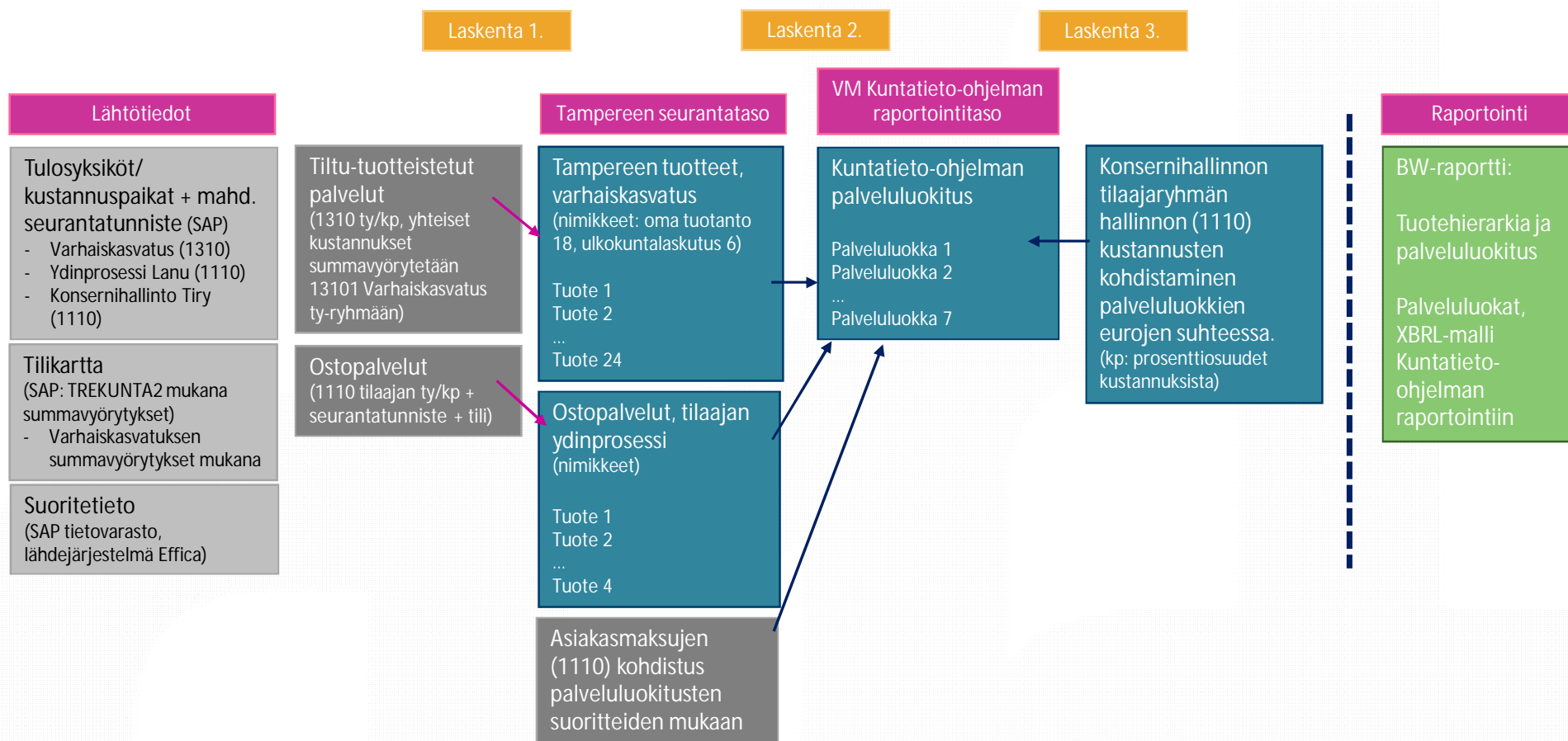
Käyttötalous palveluittain,
Varhaiskasvatus

Tilinumero	Palveluluokka	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
		11500	11705	12004	12006	12007	12008	12009		Kokonaistulos
		Esiopetus	Erityisop, erit tuki	Erityinen tuki	Muu varhaiskasvatus	Perhepäivähoito	Päiväkotihoido	Vuorohoito		
Kokonaistulos		695 509,46	-3 621,93	541 149,26	424 941,60	124 114,78	5 518 497,68	175 600,54		7 476 191,39
TRE TREKUNTA2	Tk:n ylij.(alij.) to	695 509,46	-3 621,93	541 149,26	424 941,60	124 114,78	5 514 874,95	175 600,54		7 472 568,66
TRE TULOS	TILIKAUDEN TULOS	322 965,03	-3 621,93	398 169,06	158 841,71	120 633,68	3 106 216,56	108 409,42		4 211 613,53
TRE VUOSIKATE	VUOSIKATE	322 965,03	-3 621,93	398 169,06	158 841,71	120 633,68	3 106 216,56	108 409,42		4 211 613,53
TRE TOIM_KATE	TOIMINTAKATE	322 965,03	-3 621,93	398 169,06	158 841,71	120 633,68	3 106 216,56	108 409,42		4 211 613,53
TRE T_TUOTOT	Toimintatuotot	-208 354,42	-3 621,93	-45 672,91	-191 676,72	-23 460,40	-702 792,44	-19 349,68		-1 194 928,50
TRE MYYNTI	Myyntituotot									
TRE MAKSU	Maksutuotot	-208 354,42	-3 621,93	-45 672,91	-191 676,72	-23 460,40	-702 792,44	-19 349,68		-1 194 928,50
TRE TOIM_KULUT	Toimintakulut	531 319,45		443 841,97	350 518,43	144 094,08	3 809 009,00	127 759,10		5 406 542,03
TRE HENKIL	Henkilöstökulut	412 743,23		391 967,57	283 701,45	129 820,94	3 041 327,30	106 284,48		4 365 844,97
TRE PALVELUT	Palvelujen ostot	109 606,05		47 758,08	57 564,32	13 925,56	709 346,11	19 827,72		958 027,84
TRE AINEET_TAR	Aineet, tarvikkeet j	7 998,07		3 255,67	8 482,69	217,63	51 721,58	1 443,44		73 119,08
TRE OSTOTKAIK	Ostot tilikauden aik	7 998,07		3 255,67	8 482,69	217,63	51 721,58	1 443,44		73 119,08
TRE VUOKRAKU	Vuokrakulut	957,40		855,02	762,36	129,95	6 519,10	200,82		9 424,65
TRE MUUT_TOIMK	Muut toimintakulut	14,70		5,63	7,61		94,91	2,64		125,49
TRE TOISSIJ.KUST	Toissijaiset hyvityk	372 544,43		142 980,20	266 099,89	3 481,10	2 408 658,39	67 191,12		3 260 955,13
TRE SUMMAVYOR	Summavyörytykset	372 544,43		142 980,20	266 099,89	3 481,10	2 408 658,39	67 191,12		3 260 955,13
942040	TRE/942040	42 900,20		16 464,80	39 972,10	2 601,02	277 368,06	7 737,38		387 043,56
942041	TRE/942041	76 583,47		29 392,27	55 704,78	753,62	495 144,91	13 812,39		671 391,44
942042	TRE/942042	5 510,35		2 114,88	8 128,44	0,00	35 626,96	993,83		52 374,46
942043	TRE/942043	247 550,41		95 008,25	162 294,57	126,46	1 600 518,46	44 647,52		2 150 145,67
Ei kohd. Tilinumero					0,00		3 622,73			3 622,73

Tuotekustannukset

		Toteuma EUR 01-12/2014	Tot. määrä 01-12/2014	Suunnitelma EUR 2014	Suunn.määrä 2014	Tot/suunn. EUR %	Tot/suunn. määrä %
Palveluluokka	Nimike					%	%
Erityinen tuki	504226 ERHO-YKSIKKÖ	373 015,58	3 724	456 972,00	1 356	81,63	274,63
Erityinen tuki	505048 VAHVASTI TUETTU KOULULAISTEN KESÄKERHO	179 396,37	7 223	220 033,00	1 555	81,53	464,50
Erityinen tuki	506013 JHS TUETTU PÄIVÄHOITO	4 478 809,67	51 467	4 411 184,00	41 832	101,53	123,03
Erityinen tuki	506014 JHS VAHVASTI TUETTU PÄIVÄHOITO	2 849 712,95	21 592	4 640 328,00	22 176	61,41	97,37
Erityinen tuki	Tulos	7 880 934,57	84 006	9 728 517,00	66 919	81,01	125,53
Esiopetus	506015 JHS ESIOPETUS	8 513 896,64	333 546	7 256 709,00	250 312	117,32	133,25
Esiopetus	506017 JHS TUETTU ESIOPETUS	1 555 824,57	33 445	1 017 411,00	29 241	152,92	114,38
Esiopetus	506018 JHS VAHVASTI TUETTU ESIOPETUS	485 488,93	5 430	577 066,00	6 802	84,13	79,83
Esiopetus	Tulos	10 555 210,14	372 421	8 851 186,00	286 355	119,25	130,06
Muu varhaiskasvatus	500125 LEIKKITOIMINTA	-2 262,72				X	
Muu varhaiskasvatus	506019 JHS ESIOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄHOITO	5 265 947,84	269 536	5 620 988,00	252 856	93,68	106,60
Muu varhaiskasvatus	506020 JHS ESIOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄKERHO	0,00	0			X	X
Muu varhaiskasvatus	506021 JHS Varhaiskasvatuskerho	1 613 188,52	55 426	927 466,00	33 998	173,94	163,03
Muu varhaiskasvatus	506022 Verollinen työterveyspalvelu	349 501,98	1 565	217 838,00	17 497	160,44	8,94
Muu varhaiskasvatus	506024 JHS Koululaisten kesäkerho	125 987,87	2 495	61 360,00	2 600	205,33	95,96
Muu varhaiskasvatus	Tulos	7 352 363,49	329 022	6 827 652,00	306 951	107,69	107,19
Perhepäivähoito	500191 PERHEPÄIVÄHOITO	-6 072,51				X	
Perhepäivähoito	506023 Veroton työterveyspalvelu	2 442 417,93	40 363	2 534 497,00	40 800	96,37	98,93
Perhepäivähoito	Tulos	2 436 345,42	40 363	2 534 497,00	40 800	96,13	98,93
Päiväkotihoido	500662 YLI 3-VUOTIAAT KOKOPÄIVÄHOITO	-319 299,06				X	
Päiväkotihoido	500664 YLI 3-VUOTIAAT OSAPÄIVÄ	-57 738,10				X	
Päiväkotihoido	500698 ALLE 3-V KOKOPÄIVÄHOITO	-81 372,46				X	
Päiväkotihoido	500822 VUOROHOITO	-15 649,00				X	
Päiväkotihoido	506008 JHS ALLE 3 V. KOKOPÄIVÄHOITO	23 625 882,07	310 377	22 636 924,00	259 568	104,37	119,57
Päiväkotihoido	506009 JHS ILTAHOITO	1 180 395,83	16 713	2 493 429,00	33 768	47,34	49,49
Päiväkotihoido	506010 JHS OSAPÄIVÄHOITO	711 854,53	24 953	537 212,00	18 480	132,51	135,03
Päiväkotihoido	506012 JHS YLI 3 V. KOKOPÄIVÄHOITO	48 965 754,15	790 856	37 381 520,00	540 897	130,99	146,21
Päiväkotihoido	Tulos	74 009 827,96	1 142 899	63 049 085,00	852 713	117,38	134,03
Vuorohoido	506011 JHS VUOROHOITO	3 055 900,51	30 526	1 187 239,00	14 280	257,40	213,77
Kokonaistulos		105 290 582,09	1 999 237	92 178 176,00	1 568 018	114,23	127,50

LIITE 4 Palveluluokittelun soveltaminen Kustannuslaskentaprosessi

TEHTÄVÄRYHMÄ	PALVELU	PALVELUKUVAUS	PALVELUN ALAJAKO	Tampereen kaupungin tuote
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Asemakaavoitus	Asemakaavassa määritellään alueen tuleva käyttö: mitä säilytetään, mitä saa rakentaa, mihin ja millä tavalla. Kaavassa osoitetaan esimerkiksi rakennusten sijainti, koko ja käyttötarkoitus. Asemakaava voi koskea kokonaista asuntoaluetta asuin-, työ- ja virkistysalueineen tai joskus jopa vain yhtä tonttia.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Kiinteistön muodostaminen	Tonttijako, tontinmittaus, yleisten alueiden hankinta ja rekisteröinti, alueiden lunastukset.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Maakuntakaava	Tehtävät, jotka liittyvät maakunnassa tavoitellun kehityksen osoittamiseen sekä alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteiden esittämiseen ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisten alueiden esittämiseen. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Siinä esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain, jotakin tiettyä aihekokonaisuutta käsittelevänä kaavana.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Nimistöpalvelu ja osoiterekisteri	Asemakaavoituksen tai esimerkiksi osoitepäätöksen mukainen nimistön ja osoitteiston rekisteröinti ja ylläpito.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Rakennusjärjestyksen laatiminen	Rakennusjärjestyksen laatimisesta säädetään MRA 6§:ssä. Ehdotus rakennusjärjestyksestä on asetettava julkisesti nähtäville. Nähtäville asettamisesta ja oikeudessa muistutuksen tekemisestä on ilmoitettava niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Ranta-asemakaavoitus ja rantayleiskaavoitus	Tehtävät liittyen mm. rantojen käytön suunnitteluun ja suunnittelutarpeen tunnistamiseen.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Suunnitteluasiaratkaisut	Poikkeuslupiin liittyvät tehtävät.		Ei tuotteistusta
MAANKÄYTTÖ JA RAKENTAMINEN	Yleiskaavoitus	Yleiskaava on kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma. Sen tehtävänä on yhdyskunnan eri toimintojen, kuten asutuksen, palvelujen ja työpaikkojen sekä virkistysalueiden sijoittamisen yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavoituksella ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet, ja yleiskaava ohjaa alueen asemakaavojen laatimista.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Jätehuollon palvelutehtävät	Sisältää mm. jäteasemapaalvelut, keräys ja käsittely, uudelleenkäyttö, jäteneuvonta, jätteiden hyödyntäminen energiana, loppukäsittely, vaarallisten jätteiden käsittely ja hallintotehtävät.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Jätehuollon viranomaistehtävät	Kunnan jätehuoltoviranomaisen toimivaltaan lukeutuvat esim. jätehuoltomääräysten hyväksyminen, jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättäminen, jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen, jätetaksan hyväksyminen, jätemaksujen maksuunpano, jätemaksumuistutusten käsittely ja jätemaksujen kohtuullistamispäätökset. Lisäksi kunta määrää jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikoista.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Katujen hoito	Katujen, kevyiden väylien, jalkakäytävien ja liikenneviheralueiden kunnossa- ja puhtaanapito.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Katujen ja yleisten alueiden valvonta	Tehtävät, jotka liittyvät laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978) esitettyyn kunnan valvontaviranomaisen tehtävään valvoa, että kadun ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitovelvollisuus täytetään. Kunnan valvontaviranomaisen tehtävien siirtämiseen sovelletaan, mitä kuntalaisissa (365/1995) säädetään.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Pysäköintivalvonta	Pysäköintiä ja pysäyttämistä sekä joutokäyntiä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonta sekä pysäköintivirhemaksujen ja muiden pysäköintivalvontalaisissa (727/2011) säädettyjen seuraamusten määrääminen.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Yleisten alueiden hoito	Torien, aukioiden, puistojen, viheralueiden tai muiden sellaisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito poislukien näillä olevat kevyet väylät.		Ei tuotteistusta

TEKNINEN	Hulevesijärjestelmä	Kunnan hulevesijärjestelmä sisältää hulevesien hallintaan tarkoitettujen alueiden ja rakenteiden kokonaisuuden poislukien vesihuoltolain 17a§:ssä tarkoitettut vesijuoltolaitoksen hulevesiviemärit. Kunnan tulee tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin kunnan hulevesijärjestelmän toteuttamiseksi.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Vesihuollon järjestäminen	Toimenpiteet tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi silloin, kun suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristösuoehelliset syyt sitä vaativat. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.Sis. Vesiosuuskunta-avustukset. HUOMIOITAVA ALAJAON 'PUHDAS VESI'	Puhdas vesi	Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Vesihuollon järjestäminen	Toimenpiteet tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi silloin, kun suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristösuoehelliset syyt sitä vaativat. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.Sis. Vesiosuuskunta-avustukset. HUOMIOITAVA ALAJAON 'JÄTEVESI'	Jätevesi	Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖ	Talousveden valvonta	Kuntien terveysuojeluviranomaisten talousveden laadunvalvontavastuu.		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖ	Muut ympäristöasioiden luvat ja ilmoitukset	Ympäristöasioiden luvat ja ilmoitukset, ml. poikkeukset vesija viemäriverkkoon, huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmat, maastoliikenneluvat, päätökset leirintäalueilmoituksista, luonnonmuistomerkit, roskaantuneiden alueiden siivous		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖ	Vesistöjen tilan seuranta	Vesilain valvonta ja muu vesistöjen tilan seuranta		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖ	Ympäristösuojelu	Sis. ympäristöluvat, niiden rekisteröinnin, ympäristön tilan seurannan ja edistämisen, sekä ympäristölupien,		Ei tuotteistusta
ALUEKEHITTÄMINEN	Aluekehittäminen	Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittäminen, maakuntaohjelman suunnittelu, EU-rakennerahastojen toimenpideohjelman alueellinen suunnittelu		Ei tuotteistusta
ELINKEINOPALVELUT	Elinkeinojen edistämisen palvelut	Kuntamarkkinointi, elinkeinopalvelut ja elinkeinoasiamies.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Energiahuolto	<i>Täytyy kuvata mitä tämä on, koska energiapuoli on yksityistettävä.</i>		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Lomituspalvelut	Maatalousyrittäjien loma- ja sijaisaputoiminta.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Maa- ja metsätaloustuotteet	<i>MITEN TÄMÄ TAIPUU PALVELUKSI? Ent. maa- ja metsätilat.</i> Kunnan omassa elinkeinoluonteisessa käytössä olevat maa- ja metsätilat. Puun osto ja myynti.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Maaseutuhallintopalvelu	HALUTAANKO OMAKSI PALVELUKSI? Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtäviin kuuluvat tehtävät käsittelevät maatalouden tukijärjestelmiä; maatalouden luopumistuki- ja eläkejärjestelmiä; eräiden vahinkojen korvaamista valtion varoista; eläintenpitäjän rekisteröintiä; maataloustuotteen tuotantoa koskevia sopimuksia; kasvintuotantoa.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Majoituspalvelu	HALUTAANKO OMAKSI PALVELUKSI?		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Matkailupalvelut	HALUTAANKO OMAKSI PALVELUKSI?		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito	Avustukset elinkeinoelämän edistämiseen.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Retkeily- ja satamapalvelut	Satamien ja leirintäalueiden infrastruktuurin ylläpito, satamatoiminnan järjestäminen ja pienvene-satamapalvelut.		Ei tuotteistusta
MUUT PALVELUT	Talteenotettujen eläinten säilyttäminen	Kunnan alueella irrallaan tavattujen ja talteenotettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Korjaus- ja energia-avustukset	Korjaus- ja energia-avustukset lain mukaan.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Yksityistieavustus	Avustukset pitää olla osa varsinaista palvelua näkyvät vain kulujaottelusta!		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Asuntojen vuokraus	Kunnan omistamien taloyhtiöiden/asuntojen vuokraus.		Ei tuotteistusta
TEKNINEN	Tilapalvelut	Kunnan tilojen vuokrauspalvelu.	Pitääkö jakaa tilatyypeittäin?	Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖ	Maa-ainesten ottamisen ohjaus	Maa-aineksen ottamisen ohjaukseen liittyvät tehtävät, sis. maa-ainesvalvonnan ja ottamisluvat		Ei tuotteistusta
KIRJASTO- JA TIETOPALVELU	Kirjasto- ja tietopalvelut	Kirjastopalvelut tarjoavat tasa-arvoisia ja runsaita mahdollisuuksia kirjallisuus- ja lukemisharrastukseen.		Aukioloaika ja opastus, kategoria 1 Aukioloaika ja opastus, kategoria 2 Aukioloaika ja opastus, kategoria 3 Aukioloaika ja opastus Ajanmukainen aineistokokoelma Kursit

KULTTUURI	Musiikkipalvelut	Orkesteri tuottaa monipuolisesti eri aikakausiin ja tyyliin kuuluvia konsertteja. Orkesterin tallennetoiminta sisältää orkesterin levytykset sekä muut ääni- ja kuvataallenteet. Sisältää avustukset.	Ääni- ja kuvataallenteet Yleisötyö (ml. kouluryhmät) Kamarimusiikkikonsertit Orkesterikonsertit Baletti- ja operettisäestykset Oopperasäestykset
LIIKUNTA	Liikunta- ja ulkoilupalvelut	Kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden edistäminen. Kunta tukee kuntalaisten liikkumista kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja. Sisältää avustukset.	Jäähallien harjoitusvuorot Jäähallien yleisöluistelut Uimahallien harjoitusvuorot Uimahallien ohjausryhmät Uimahallikäynnit Pyynikin uimahallin vedenkäsittely Sisäliikunnan harjoitusvuorot Ladut ja ulkoilureitit Leirintä ja virkistys Muu ulkoliikunta Ulkoliikunnan harjoitusvuorot (nurmi- ja tekonurmikentät, yleisurheilu, tennis) Liikunnan ohjauspalvelut Liikunnan tukitoiminta Kouluryhmät, omatoiminen (jäähallit) Kouluryhmät, omatoiminen (uima) Uimaopetus kouluille Uimaopetus muille Kouluryhmä, omatoiminen (sisä) Kouluryhmät, omatoiminen, tekonurmi Kouluryhmät, omatoiminen, yleisurheilu Koulujen kilpaurheilu Muut tapahtumat (jäähallit) Ottelut ja kilpailut (jäähallit) Kilpailut (uima) Ottelut ja kilpailut (sisä) Ottelut ja kilpailut (ulko) Kansainväliset ja kansalliset kisat
MUSEO	Museo- ja näyttelypalvelut	Museoiden kokoelmapalvelut sisältävät kansallisen ja kansainvälisenkin kulttuuri-, taide- ja luonnonperinnön tallentamisen, aineiston dokumentoinnin ja tutkimuksen sekä kokoelmien ylläpidon. Sisältää avustukset.	Esinekokoelmat Kuva-arkisto Luonnontieteelliset kokoelmat Sara Hildénin taidemuseon kokoelmapalvelut Taidemuseon taidekokoelmat Amurin työläismuseo Näsilinna Jääkiekkomuseo Kivimuseo Luonnontieteellinen museo Nukke- ja pukumuseo Rupriikki Vapriikki Tallipiha Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalvelut Pirkanmaan aluetaidemuseo Taideteosten esilläpito julkisissa tiloissa Muumilaakso Sara Hildénin taidemuseon näyttelypalvelut Taidehalli TR1:n näyttelytoiminta Tampereen taidemuseon näyttelytoiminta Vapriikin näyttelytoiminta Museoiden tapahtumatuotanto
MUUT KULTTUURIPALVELUT	Muut kulttuuripalvelut	Muut kulttuuripalvelut kuin musiikki-, liikunta- ja ulkoilu, museo- ja näyttely, tai teatteri-, tanssi- ja sirkuspalvelut. Sisältää avustukset.	Kulttuurinen nuorisotyö Omaehtoisen toiminnan tukeminen Omaehtoisen toiminnan olosuhteet Nuorisotalotoiminta Leiritoiminta Pienryhmätoiminta Erityisnuorisotyön palvelut Kohdennettu koulutyö Ohjattu näyttelytoiminta perheille Tapahtumatoiminta Muut ryhmille ohjatut näyttelykierrokset Yleisötyön Taidekaari Erityisen tuen Taidekaari Osallistava kulttuuritoiminta Kokoontumis- ja harrastustilat Kuvataiteen ja harrastamisen tukeminen Kaupunginosatoiminta Maahanmuuttajien kotouttava toiminta Kaupunkikulttuurin tallentaminen Tampere Jazz Happening Tampere Biennale Tampereen Sävel Kulttuuritilat Kulttuuriohjelmajärjestelyt Tapahtumatoiminta Tuotantotuet Kulttuurimiljööt Residenssitoiminta Ammattitaitelijoiden näyttelyt
	Teatteri-, tanssi- ja sirkuspalvelut	Kunnan ylläpitämän teatterin tarjoamaa esitystoimintaa. Sisältää avustukset.	X

HALLINTO	Ravitsemuspalvelut			X
HALLINTO	Yleinen hallinto	Hallintoon sisällytetään lakiperusteisesti yleishallintoasiat. Näitä ovat kunnan ylintä päättäntä- ja toimeenpanovaltaa käyttävien hallintoviranomaisten toiminnot, koko kunnan toimintaa ja strategiaa ohjaavat ja neuvoa antavat toiminnot (esim. lähidemokratia ja tasa-arvo asiat), tarkastus- ja Keskitetyt talous ja henkilöstöhallinnon palvelut, kun kunta myy palveluita oman toiminnan ulkopuolelle. Sisältää esim. tietohallinnon, taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon.		Ei tuotteistettu
HALLINTO	Yleisen hallinnon tukipalvelut			Ei tuotteistettu tässä muodossa
HALLINTO	Vaalien järjestäminen	Kunnan keskusvaalilautakunnan sekä äänestysalueiden vaalilautakunnan tehtävät.		Ei tuotteistettu
AMMATILLINEN KOULUTUS	Ammatillinen peruskoulutus	Ammatillinen peruskoulutus antaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet ja yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin. Ammatillista peruskoulutusta järjestävät esimerkiksi ammatilliset oppilaitokset, ammatilliset erityisoppilaitokset ja kansanopistot. Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on kohottaa ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja edistää työllisyyttä. Ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta, ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta toisen asteen tutkinnon suorittaneille, kahteen samanaikaiseen ammatilliseen perustutkintoon johtavaa koulutusta, ammatilliseen perustutkintoon ja ylioppilastutkintoon sekä lukion koko oppimäärään samanaikaisesti johtavaa koulutusta, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta sekä aikuisten valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta. Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjän on huomioitava OPH:n koulutusaloittaiset tilastovaatimukset.		TIKAS-toiminta AKU-toiminta Avoin ammattiopisto Ammatillinen peruskoulutus Pakolaisten kotouttava toiminta / ammatillinen koulutus Ammatillinen lisäkoulutus (?)
AMMATILLINEN KOULUTUS	Ammatillisen peruskoulutuksen erityisopetus	Erityisopetus on vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästyksen, tunne-elämän häiriön tai muun synnyn vuoksi erityisiä opetus- tai opiskelijahuollon palveluja tarvitseville opiskelijoille annettavaa opetusta.		X
AMMATILLINEN KOULUTUS	Oppisopimuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus	Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus (näyttötutkintoperusteinen) on aikuisille ja nuorille tarkoitettu työsuhteeseen perustuva ammatillisen peruskoulutuksen järjestämismuoto, joka toteutetaan pääasiassa opiskelijan työpaikalla. Työpaikkakouluttajan ja työyhteisön antamaa opetusta täydennetään tietopuolisilla opinnoilla oppilaitoksessa. Oppisopimuskoulutuksen tavoitteena on ammatillinen perustutkinto. / TÄMÄ OKSASTA, TARKASTETTAVA VIELÄ. LEA PYYTÄÄ KOMMENTIT AMMATILLISEN KOULUTUKSEN OSUUTEEN,		Oppisopimuskoulutus Nuorten aik. osaamisohj.-oppisopimuskoulutus -> palveluluokan määritelmää tulisi tarkentaa
AMMATILLINEN KOULUTUS	Opiskeluterveydenhuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden terveyttä, ennaltaehkäistä heidän sairautensa ja parantaa ja hoitaa sairaita opiskelijoita. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat lukioiden, ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille. Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyyn edistäminen, opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin turvaaminen ja parantaminen, terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, opiskelijan erityisen tuen ja tutkimuksen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tarvittaessa tutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen.	Ammatillinen koulutus	
AMMATILLINEN KOULUTUS	Opiskelijahuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää opiskelijan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja tukea hänen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan. Opiskelijahuollon palvelut muodostuvat opiskelijaterveydenhuollon sekä oppilaitoksen kuraattorin ja psykologin palveluista.	Ammatillinen koulutus	
ESIOPETUS	Esiopetus	Esiopetusta järjestetään lapsille pääsääntöisesti oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja sen tavoitteena on osana varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen jatkumoa vahvistaa lasten oppimisen ja kehityksen edellytyksiä. Kunnalla on lakiin perustuva velvollisuus järjestää esiopetusta ja myös esiopetukseen osallistuminen on perusopetuslain mukaan velvoittavaa. Esiopetus on osallistujille maksutonta. Esiopetusta järjestetään päiväkotien ja alakoulujen yhteydessä. Esiopetukseen osallistuvat myös ne 7-vuotiaat, joiden koulunkäynnin aloittamista on lykätty, ja ne 5-vuotiaat, joille on tehty päätös pidennetyistä oppivelvollisuuksista.		Esiopetus
ESIOPETUS	Pidennetty oppivelvollisuus, vaikkeimmin kehitysvammaisten opetus esiopetuksessa	Jos perusopetukselle säädetyt tavoitteet ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.		X
ESIOPETUS	Pidennetty oppivelvollisuus, muu vammaisopetus esiopetuksessa	Jos perusopetukselle säädetyt tavoitteet ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.		X

ESIOPETUS	Sairaalaopetus esiopetuksessa	Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa tämän lain 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämissäpaikassa, johon oppilas on otettu. Sairaalan sijaintikunta on kuitenkin velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista.		X
ESIOPETUS	Kouluterveydenhuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää esiopetuksen oppilaiden terveyttä, ennaltaehkäistä heidän sairautsiaan sekä parantaa ja hoitaa sairaita oppilaita. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat koululääkäriin tai kouluterveydenhoitajan tekemät terveystarkastukset, terveyskasvatus, hammashuolto sekä psykologin ja puheterapeutin palvelut.	Esiopetus	SOTE:n puolella, Avopalveluiden tuote kouluterveydenhuolto > ei saada suoraan tuotekohdistuksella
ESIOPETUS	Oppilashuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää oppilaan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja tukea hänen fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan. Oppilashuollon palvelut kouluterveydenhuollon sekä koulukuraattorin ja koulupsykologin palveluista.	Esiopetus	X (sis. esiopetuksen tuotteeseen)
LUKIOKOULUTUS	Aikuislukiokoulutus	Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden+F74:K77 tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.		Aikuislukiokoulutus
LUKIOKOULUTUS	Lukiokoulutus	Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lukioon voivat hakea perusopetuksen oppimäärän tai vastaavan aiemman oppimäärän suorittaneet.		Nuorten lukiokoulutus* Lukiostartti Pakolaisten kotouttava toiminta / lukiot Aikuisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus Nuorten lukiokoulutukseen valm. opetus
LUKIOKOULUTUS	Maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus	Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen hakeutumiseksi.		Maahanmuuttajien perusopetuksen valmistava opetus
LUKIOKOULUTUS	Opinto-ohjaus	Toiminta ja /tai oppiaine, joka pyrkii ohjaamaan oppilaita ja opiskelijoita opiskelussa ja jatko-opintoja koskeissa kysymyksissä sekä ohjaamaan opiskelijat työelämään. SEURAAVA POIS: Opinto-ohjaus on palvelujärjestelmä, jonka avulla edistetään opiskelijan opiskeluvalmiuksia ja sosiaalista kypsymistä, kehitetään ura- ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja, edistetään koulutyön vaikuttavuutta, ehkäistään syrjäytymiskehitystä sekä lisätään hyvinvointia koulussa.		X
LUKIOKOULUTUS	Opiskeluterveydenhuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden terveyttä, ennaltaehkäistä heidän sairautsiaan sekä parantaa ja hoitaa sairaita opiskelijoita. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat lukioiden, ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten	Lukiokoulus	SOTE:n puolella, Avopalveluiden tuote opiskelijaterveydenhuolto (koko toisen asteen koulutus) -> ei saada suoraan tuotekohdistuksella
LUKIOKOULUTUS	Opiskelijahuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää opiskelijan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja tukea hänen fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan. Opiskelijahuollon palvelut muodostuvat opiskelijaterveydenhuollon sekä oppilaitoksen kuraattorin ja psykologin palveluista.	Lukiokoulus	Sis. lukiokoulutuksen tuotteisiin
PERUSOPETUS	Kouluterveydenhuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää perusopetuksen oppilaiden terveyttä, ennaltaehkäistä heidän sairautsiaan sekä parantaa ja hoitaa sairaita oppilaita. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat koululääkäriin tai kouluterveydenhoitajan tekemät terveystarkastukset, terveyskasvatus, hammashuolto sekä psykologin ja puheterapeutin palvelut.	Perusopetus	SOTE:n puolella, Avopalveluiden tuote kouluterveydenhuolto -> ei saada suoraan tuotekohdistuksella
PERUSOPETUS	Oppilashuolto	Toiminta, jonka tarkoituksena on edistää oppilaan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja tukea hänen fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan. Oppilashuollon palvelut kouluterveydenhuollon sekä koulukuraattorin ja koulupsykologin palveluista.	Perusopetus	X (Sis. perusopetuksen tuotteeseen)
PERUSOPETUS	Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta	Aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1- ja 2-luokkalaisille sekä niille muiden vuosiluokkien oppilaille, jotka saavat erityistä tukea. Aamu- ja iltapäivätoimintaa ovat esimerkiksi koulun kerhotoiminta ja taiteen perusopetus. Toiminnan järjestäjinä voivat olla esimerkiksi koulut, kunnan nuorisopalvelut, järjestöt tai seurakunnat.		Aamu- ja iltapäivätoiminta Tuettu aamu- ja iltapäivätoiminta
PERUSOPETUS	Lisäopetus	Lisäopetuksen tehtävänä on tarjota perusopetuksen oppimäärän suorittaneille nuorille perusopetuslain mukaista, yhden lukuvuoden kestävä lisäopetusta tai tuettua lisäopetusta, ns. 10-luokkaa. Lisäopetusta annetaan nuorille, jotka eivät ole saaneet toisen asteen koulutuspaikkaa tai ovat jättäneet tarjotun paikan käyttämättä. Tavoitteena on kehittää opiskelutaitoja sekä parantaa jatko-opintoihin pääsyn edellytyksiä ja opinnoissa tarvittavia tietoja ja taitoja.		Perusopetuksen lisäopetus (ammatillinen 10-luokka) Lisäopetus Tuettu lisäopetus

PERUSOPETUS	Erityinen tuki	Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa.		Koko kaupunkia palveleva vahvasti tuettu opetus (5/6/8 opp./ryhmä) Alueellinen vahvasti tuettu opetus (5 opp./ryhmä) Alueellinen ja koko kaupunkia palveleva tuettu opetus (8 opp./ryhmä) Pidennetty oppivelvollisuus yleisopetuksessa Alueellinen tuettu opetus (10 opp./ryhmä) Koko kaupunkia palveleva tuettu opetus (10 opp./ryhmä)
PERUSOPETUS	Perusopetus	Perusopetus on 1.-9. luokkien yleissivistävää opetusta, jota annetaan peruskoulussa. Perusopetusta voidaan antaa myös kansanopistoissa, aikuisluokioissa tai muissa oppilaitoksissa. Perusopetukseen osallistumalla tai hankkimalla muulla tavoin vastaavat tiedot suoritetaan lakiin perustuva oppivelvollisuus.		Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus, luokat 7-9* Yleisopetus 1-6 Yleisopetus 7-9 Joustavat opetusjärjestelyt Sairaalaopetus Lisäopetus Tuettu lisäopetus
PERUSOPETUS	Pidennetty oppivelvollisuus, vaikkeimmin kehitysvammaisten opetus perusopetuksessa	Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.		X
PERUSOPETUS	Pidennetty oppivelvollisuus, muu vammaisopetus perusopetuksessa	Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.		Pidennetty oppivelvollisuus yleisopetuksessa
PERUSOPETUS	Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus	Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan oppilaille, joiden suomen tai ruotsin kielen taito ei riitä perusopetukseen osallistumiseksi. Toiminnan tavoitteena suomen kielen taidon ja oppimisvalmiuksien kehittäminen yhden lukuvuoden mittaisena ennen perusopetuksen aloittamista.		Maahanmuuttajien valmistava opetus
PERUSOPETUS	Sairaalaopetus perusopetuksessa	Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa tämän lain 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa, johon oppilas on otettu. Sairaalan sijaintikunta on kuitenkin velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä huomioon ottaen on mahdollista.		Sairaalaopetus
TAITEEN PERUSOPETUS	Taiteen perusopetus	Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta, jota järjestetään pääasiassa lapsille, nuorille. Taiteen perusopetusta annetaan joko laajan oppimäärän tai yleisen oppimäärän	ALAJAKO -Musiiikin perusopetus -Tanssin perusopetus -Kuvataiteen	Taiteen perusopetus / Tampere
VAPAA SIVISTYSTYÖ	Kansalaisopistot	Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.		Maahanmuuttajien kotouttava toiminta Teematilaisuudet ja neuvonta Vapaan sivistystyön opetuspalvelut / Tampere Vapaan sivistystyön opetuspalvelut / Ylöjärvi
VAPAA SIVISTYSTYÖ	Muuna kuin kansalaisopistossa annettava vapaa sivistystyö	Muun muassa kansanopistoissa ja kesäyliopistoissa järjestettävä vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.		X
VARHAISKASVATUS	Erityisvarhaiskasvatus	Erityisvarhaiskasvatuksessa lapsi saa yksilöllistä tehostettua tai erityistä tukea kehitykselleen ja oppimiselleen, mikäli hänellä on siihen tarvetta fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen alueella. Lapsella on lääkärin tai muun asiantuntijan lausunto (esim. psykologi tai puheterapeutti) tai varhaiskasvatuksen asiantuntijoiden taholta havaittu ja määritetty tehostettu tai erityisen tuen tarve. Varhaiskasvatuksessa työskentelee erityislastentarhanopettajia, joiden tehtävänä on tukea yksilökohtaisesti lapsia heidän kehityksessään ja oppimisessaan sekä myös konsultoida henkilökuntaa varhaiskasvatustyössä. Tehostetun tai erityisen tuen tarpeen lapsi on voitu huomioida esimerkiksi lasten määrää vähentämällä tai henkilökuntaa lisäämällä ryhmässä tai muilla tukitoimenpiteillä.		Tuettu päivähoito Vahvasti tuettu päivähoito

VARHAISKASVATUS	Muu varhaiskasvatus	Muu varhaiskasvatus voidaan järjestää muun muassa avoimena varhaiskasvatuksena. Avoin varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, kuten avoimia päiväkoteja, kerho- ja leikkitoimintaa sekä leikkipisteitä ja perhekerhoja. Palvelumuodot ja nimet vaihtelevat kunnittain. Toiminta voi olla maksullista tai maksutonta.		Varhaiskasvatuskerho Perhekerho Esopetuksen aamu- ja iltapäiväkerho Teemapäivä Koululaisten kesäkerho Vahvasti tuettu koululaisten kesäkerho
VARHAISKASVATUS	Perhepäivähoito	Perhepäivähoito on yksi varhaiskasvatuksen toimintamuodoista. Perhepäivähoitoa järjestetään yleisimmin hoitajan kotona. Hoitajalla saa olla korkeintaan neljä kokopäivähoidossa olevaa alle kouluikäistä lasta ja yksi osapäivähoidossa oleva esiopetusikäinen tai koululainen. Perhepäivähoitoa voidaan järjestää myös lapsen kotona tai ryhmäperhepäivähoitona, jossa 2-3 hoitajaa hoitaa yhtä aikaa enintään 12 lasta erikseen tarkoitusta varten varatussa tilassa. Perhepäivähoitajan kelpoisuudesta ja hoidettavien lasten määrästä säädetään päivähoitoasetuksessa. Perhepäivähoito voi olla joko kokopäiväistä (enintään 10h/vrk) tai osapäiväistä. Perhepäivähoito voi tarpeen mukaan olla myös iltai-, yö- tai viikonloppuhoitoa. Perhepäivähoidossa tehdään henkilöstön ja vanhempien yhteistyönä jokaiselle lapselle varhaiskasvatuslain mukainen varhaiskasvatussuunnitelma.		Perhepäivähoito
VARHAISKASVATUS	Päiväkotitoiminta	Päiväkotitoiminta on yksi varhaiskasvatuksen toimintamuodoista. Toiminta toteutuu päiväkodeissa yleensä lapsiryhmittäin. Päiväkotitoiminnan henkilöstön kelpoisuuksista ja määrästä säädetään päivähoitoasetuksessa. Päiväkotitoiminta voi olla joko kokopäiväistä (enintään 10h/vrk) tai osapäiväistä. Päiväkotitoimintaa voi tarpeen mukaan olla myös iltai-, yö- tai viikonloppuhoitona. Päiväkotitoiminnassa tehdään henkilöstön ja vanhempien yhteistyönä jokaiselle lapselle varhaiskasvatuslain mukainen varhaiskasvatussuunnitelma.		Alle 3-v. kokopäivähoito Yli 3-v. kokopäivähoito Osapäivähoito Iltahoito
VARHAISKASVATUS	Vuorohoito	Vuorohoito on tarkoitettu lapsille, jotka vanhempiensa työn tai opiskelun takia tarvitsevat palvelua normaalien aukioloaikojen ulkopuolella. Vuorohoito toteutuu päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa.		Vuorohoito
NUORISOTYÖ	Nuorisotyö			Pilotin ulkopuolella?
NUORISOTYÖ	Nuorten työpajapalvelut	Nuorten työpajapalvelut.		Pilotin ulkopuolella?
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Eläinlääkäripalvelut	Kunnan arkipäivisin järjestämä virka-aikana saatavilla oleva peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka sen alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten tämä palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla yhteistoiminta-alueella.		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Eläinlääkäripäivystys	Kiireellinen eläinlääkäriapu kunnan alueella olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina. Päivystyspalvelu virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten järjestetään yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella.		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Eläintenpidon valvonta	Kunnaneläinlääkärin valvontatehtävät		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Elintarvikeneuvonta ja -valvonta	Elintarvikkeiden valmistuksen, muun käsittelyn, maahantuonnin, maastaviennin, markkinoinnin, kuljetuksen, kaupanpidon, tarjoilun tai muun luovutuksen valvonta sekä elintarviketoimijoiden harjoittaman omavalvonnan valvonta		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Eläinperäisen alkutuotannon terveydellinen valvonta			Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Kuluttajaturvallisuusvalvonta	Kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalaan kuuluvien palvelujen valvonta kunnan alueella		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Terveydensuojelun edistäminen ja valvonta			Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Tupakkalain valvonta	Myyntiluvat ja lupavalvonta, tupakointikieltojen valvonta		Ei tuotteistusta
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	Ympäristöterveydenhuollon palvelut ja terveysvalvonta			Ei tuotteistusta